

SYTUACJA BANKÓW W OKRESIE I-IX 2012 R.

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Warszawa, 2012

SYTUACJA SEKTORA BANKOWEGO STABILNA

- mocna pozycja kapitałowa (znacznym wzrost funduszy, współczynnika wypłacalności i współczynnika Tier 1)
- dobra pozycja płynnościowa
- nieznaczna poprawa wyników finansowych, ale wyniki finansowe II i III kwartału słabsze niż przed rokiem
- struktura sektora stabilna, ale
 - wzrost udziału aktywów kontrolowanych przez inwestorów krajowych
 - pewien spadek zatrudnienia i sieci sprzedaży
- wzrost akcji kredytowej, choć tempo wzrostu uległo obniżeniu
 - obniżenie tempa wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych na skutek zmniejszenia stanu kredytów konsumpcyjnych (ale wyraźne wyhamowanie spadków) oraz zmniejszenia tempa wzrostu kredytów mieszkaniowych; pozostałe kredyty dla gospodarstw domowych (głównie mikrofirm) utrzymują stabilny wzrost
 - po wyhamowaniu w II kwartale, w III wzrost akcji kredytowej dla przedsiębiorstw uległ przyspieszeniu (niekorzystna stagnacja w obszarze kredytów inwestycyjnych)
- baza depozytowa stabilna, ale głębokie i długotrwałe zmniejszenie depozytów sektora przedsiębiorstw
- duży ale okresowy i silnie skoncentrowany napływ depozytów sektora budżetowego
- zmniejszenie finansowania zagranicznego wynikające z umocnienia złotego, zmiany polityki kredytowej oraz struktury finansowania
- jakość portfela kredytowego stabilna, ale pogorszenie jakości kredytów dla przedsiębiorstw oraz dalsze pogorszenie spłacalności kredytów mieszkaniowych. Z drugiej strony wyraźne sygnały poprawy w obszarze kredytów konsumpcyjnych, choć część pozytywnych obserwacji wynika ze sprzedaży części portfela „złych” kredytów

ALE

- stagnacja depozytów sektora niefinansowego w połączeniu ze zmniejszeniem finansowania zagranicznego może negatywnie wpływać na możliwości rozwoju akcji kredytowej
- w niektórych obszarach obserwowane są niekorzystne zjawiska o charakterze strukturalnym
 - nadmierne oparcie akcji kredytowej na krótkoterminowych depozytach
 - wysoki udział aktywów walutowych (głównie z tytułu kredytów dla gospodarstw domowych)
 - niekorzystna struktura portfela kredytów mieszkaniowych (waluta, LTV, DTI, okres kredytowania)choć w niektórych z tych obszarów udało się uzyskać pewną poprawę
- WZROST RYZYKA W OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM BANKÓW
 - istotne zmniejszenie tempa wzrostu gospodarki, przełoży się na pogorszenie sytuacji finansowej części klientów, co będzie wywierało negatywną presję na jakość portfela kredytowego i wyniki banków. Jednocześnie będzie to oddziaływać ograniczająco na popyt na produkty i usługi bankowe, oraz podaż kredytu przez banki
 - w związku z niekorzystną sytuacją w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki banki muszą liczyć się z możliwością występowania okresowych zaburzeń w funkcjonowaniu niektórych obszarów rynków finansowych

Spadek tempa wzrostu gospodarki (prognoza NBP 1,5% w 2013 i 2,3% w 2014)

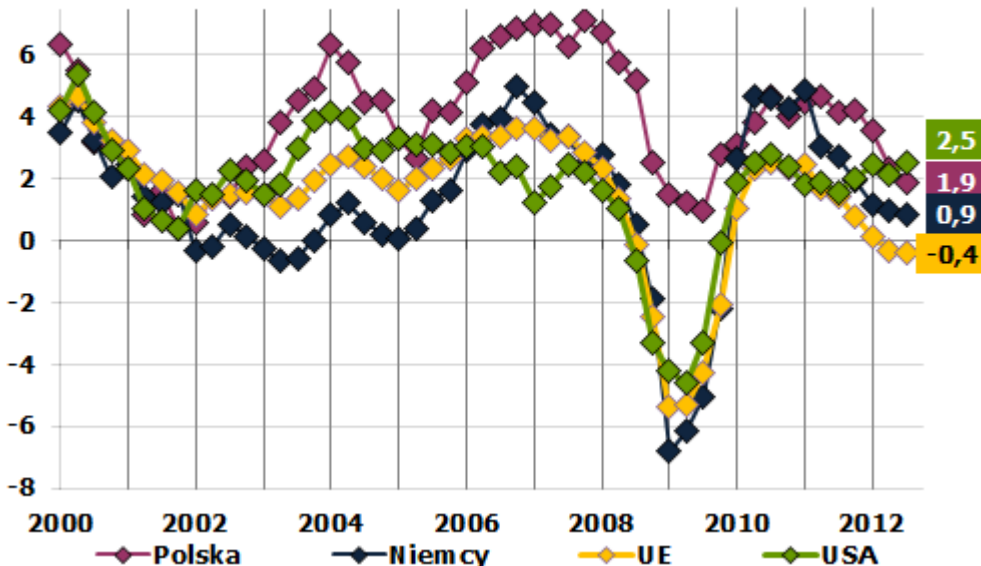
Znaczący spadek tempa wzrostu gospodarki powoduje wzrost ryzyka działalności sektora w najbliższych okresach

Oslabienie tempa wzrostu polskiej gospodarki
Spadek tempa wzrostu w Niemczech, tendencje recesyjne w strefie euro

Tempo wzrostu PKB (wyrównany sezonowo)

ujęcie kwartał/kwartał -4

Źródło: OECD

I-IX połowa 2012 / I-IX połowa 2011

Produkcja przemysłowa	+2,5%
Produkcja budowlano-montażowa	+1,4%
Sprzedaż detaliczna	+4,1%
Eksport w zł	+8,2%
Import w zł	+3,6%
CPI (wrzesień/wrzesień)	+3,8%
PPI (wrzesień/wrzesień)	+1,8%
Wynik finansowy sektora przedsiębiorstw	-13,1%
Przeciętne zatrudnienie w sek. przedsiębiorstw	+0,3%
Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto	+3,7%
Siła nabywcza	-0,2%
Stopa bezrobocia (wrzesień)	12,4%

Sytuacja sektora finansów publicznych stabilna
Ratingi Polski stabilne

Średnie ceny transakcyjne na rynku mieszkaniowym

	Rynek PIERWOTNY				Rynek WTÓRNY			
	Średnia cena III kw. 2012	I-IX	Zmiana cen rok/rok	od szczytu	Średnia cena III kw. 2012	I-IX	Zmiana cen rok/rok	od szczytu
Gdańsk	5 555	0,9%	1,4%	-28%	5 269	-0,9%	-5,0%	-15,9%
Kraków	6 711	0,0%	-3,6%	-17%	6 096	-2,0%	-4,3%	-16,6%
Łódź	4 473	-6,7%	-8,8%	-19%	3 418	-13,2%	-10,0%	-17,8%
Poznań	6 029	-16,1%	-21,8%	-22%	5 078	-3,4%	-5,6%	-20,1%
Warszawa	6 757	-6,5%	-9,0%	-22%	7 247	-8,1%	-8,5%	-20,7%
Wrocław	5 467	-3,1%	-11,1%	-23%	5 477	-4,4%	-7,5%	-20,2%

Źródło: NBP, obliczenia własne

Spadek cen mieszkań (wzrost ryzyka dla części klientów i banków, ale dostosowanie cen do sytuacji dochodowej przeciętnych gospodarstw domowych korzystne z punktu widzenia długookresowego rozwoju gospodarki i jakości nowo generowanej akcji kredytowej)

Sytuacja na rynku finansowym względnie stabilna, ale okresowo pojawiają się silne zaburzenia

12/11 09/12

Stopa referencyjna NBP
WIBOR 3M
FRA 6x9

Wzrost stóp procentowych, ale od listopada łagodzenie polityki pieniężnej

4,50% 4,75%
4,9% 4,9%
4,8% 4,1%

Średnie oprocentowanie nowych depozytów
Średnie oprocentowanie nowych kredytów
Rozpiętość

4,4% 4,7%
8,0% 8,8%
3,6% 4,2%

Średnia rentowność papierów skarbowych
obligacje 2-letnie
obligacje 3-letnie
obligacje 5-letnie
obligacje 10-letnie

Spadek rentowności papierów skarbowych

4,9% 4,1%
5,1% 4,1%
5,3% 4,3%
5,9% 4,9%

Kurs złotego
EUR/PLN
CHF/PLN
USD/PLN

Umocnienie złotego

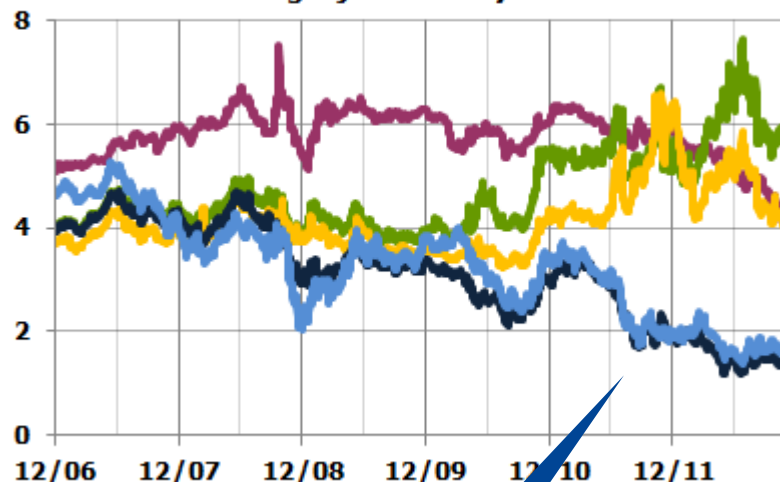
4,4168 4,1138
3,6333 3,4008
3,4174 3,1780

Rynek akcji
WIG
WIG 20
mWIG40
sWIG80
WIG Banki

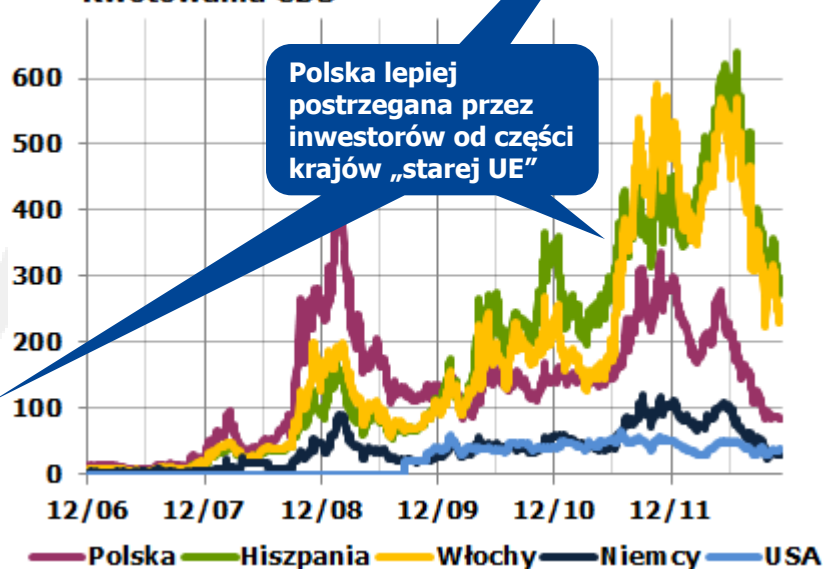
Wzrosty na rynku akcji

16,3%
10,6%
8,2%
15,9%
15,8%

Rentowność 10-letnich obligacji skarbowych

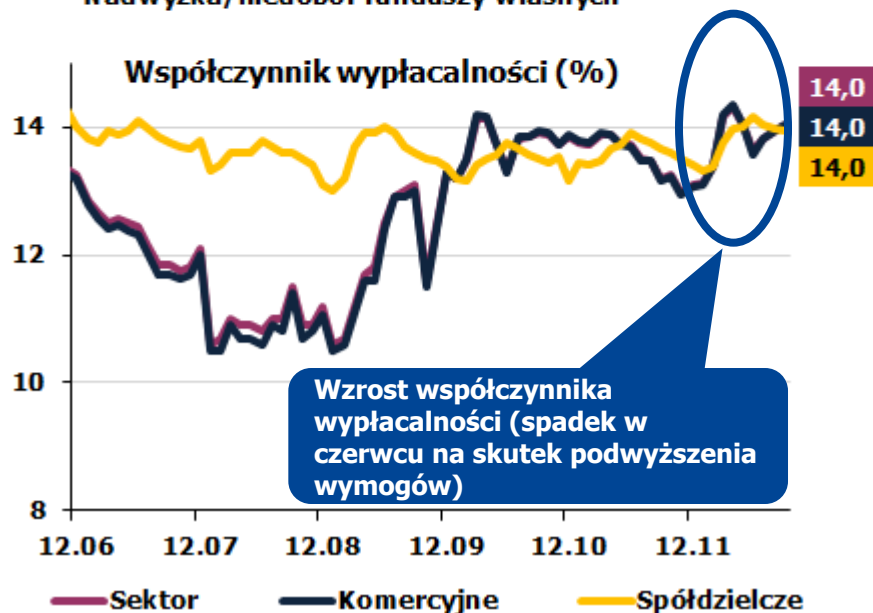
Kwotowania CDS

Polska lepiej postrzegana przez inwestorów od części krajów „starej UE”

	Obligacje 10-letnie			CDS			Rating		
	12/11	09/12	12/12	12/11	09/12	12/12	S&P	Moody's	Fitch
Polska	5,9	4,7	3,9	280	120	86	A-	A2	A-
Hiszpania	5,1	5,9	5,6	394	387	298	BBB-	Baa3	BBB
Włochy	6,4	4,4	3,8	503	356	254	BBB+	Baa2	A-
Niemcy	1,8	1,4	1,3	104	54	32	AAA	AAA	AAA
USA	1,9	1,6	1,6	51	33	38	AA+	AAA	AAA

Mocna pozycja kapitałowa

WZMOCNIENIE BAZY KAPITAŁOWEJ DZIĘKI POZOSTAWIENIU W BANKACH 72% ZYSKÓW ZA 2011

- banki komercyjne 70%
- banki spółdzielcze 95%

	09/11	12/11	09/12
FUNDUSZE WŁASNE (mld zł)			
Fundusze własne	110,1	110,7	126,4
Całkowity wymóg kapitałowy	66,8	67,6	72,0
Nadwyżka funduszy nad wymogiem	43,3	43,1	54,4
WSPÓŁCZYNNIK WYPŁACALNOŚCI			
Sektor	13,2%	13,1%	14,0%
Banki komercyjne	13,2%	13,1%	14,0%
Banki spółdzielcze	13,7%	13,4%	14,0%
Rozkład banków względem wsp. wyp.			
< 8%	-	-	-
8-10%	21	28	19
10-12%	120	120	93
12% i więcej	482	473	507
TIER 1			
Sektor	11,8%	11,7%	12,7%
Banki komercyjne	11,8%	11,6%	12,6%
Banki spółdzielcze	12,8%	12,6%	13,1%

Pomimo dobrej sytuacji bieżącej **REKOMENDOWANE DALSZE WZMACNIANIE BAZY KAPITAŁOWEJ**, co wynika z poziomu ryzyka zakumulowanego w bilansach banków, jak też trudnych uwarunkowań zewnętrznych, które mogą wpływać na pogorszenie sytuacji finansowej części klientów banków oraz wywoływać silne zaburzenia w funkcjonowaniu rynków finansowych

KNF wyda rekomendacje w zakresie podziału zysku za 2012

WARTOŚĆ RYNKOWA			
	PLN (miliony)		
	9/2012	12/2011	9/2012
PKO BP	41 125	40 150	44 500
Pekao	35 210	37 046	41 407
BRE	10 185	10 357	13 307
ING BSK	9 627	10 226	10 941
BZ WBK	16 442	16 515	17 876
Getin Noble			4 532
Millennium	5 580	4 610	4 707
Kredyt Bank	3 396	2 662	4 347
BGŻ	1 721	2 019	3 674
Bank Handlowy	9 081	8 872	11 498
BPH	3 603	2 430	3 235
Nordea Polska	1 887	2 158	1 609
BNP Paribas Polska	2 675	2 044	1 558
BOŚ	892	737	782

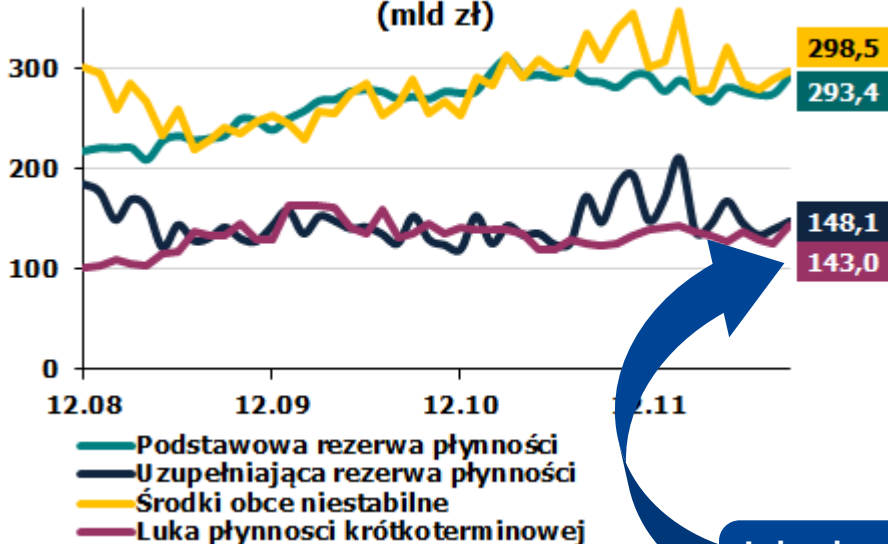
	EUR (miliony)		
	9/2012	12/2011	9/2012
PKO BP	9 323	9 090	10 817
Pekao	7 982	8 388	10 065
BRE	2 309	2 345	3 235
ING BSK	2 182	2 315	2 660
BZ WBK	3 727	3 739	4 345
Getin Noble			1 102
Millennium	1 265	1 044	1 144
Kredyt Bank	770	603	1 057
BGŻ	390	457	893
Bank Handlowy	2 059	2 009	2 795
BPH	817	550	786
Nordea Polska	428	489	391
BNP Paribas Polska	606	463	379
BOŚ	202	167	190

RATINGI				
MOODY'S				
	Rating siły finansowej	Rating depozytowy długoterminowy	Rating depozytowy krótkoterminowy	Perspektywa
PKO BP	C-	A2	P-1	Negatywna
Pekao	C-	A2	P-1	Negatywna
BRE	D	Baa2	P-2	Negatywna
ING BSK	D+	Baa1	P-2	Negatywna
BZ WBK	D+	Baa1	P-2	Stabilna
Getin Noble	D-	Ba2	Not Prime	Stabilna
Millennium	D	Baa3	P-3	Negatywna
Kredyt Bank	Brak ratingu	Brak ratingu	Brak ratingu	
BGŻ	D	Baa2	P-2	Stabilna
Bank Handlowy	D+	Baa3	P-3	Stabilna
BPH	D	Baa2	P-2	Stabilna
BOŚ	Brak ratingu	Brak ratingu	Brak ratingu	

FITCH				
	Viability Rating	Rating długoterminowy	Rating krótkoterminowy	Perspektywa
PKO BP	Brak ratingu	Brak ratingu	Brak ratingu	
Pekao	a-	A-	F2	Stabilna
BRE	bbb-	A	F1	Stabilna
ING BSK	bbb+	A	F1	Stabilna
BZ WBK	bbb	BBB	F3	Stabilna
Getin Noble	bb	BB	B	Stabilna
Millennium	bbb-	BBB-	F3	Stabilna
Kredyt Bank	bb+	BBB	F3	Pozytywna
BGŻ	NR	NR	NR	
Bank Handlowy	bbb+	A-	F2	Stabilna
BPH	Brak ratingu	Brak ratingu	Brak ratingu	
BOŚ	bb	BBB	F3	Stabilna

Dobra pozycja płynnościowa, ale niezbędne są dalsze działania zmierzające do zwiększenia stabilności źródeł finansowania

Wybrane miary płynności
(mld zł)

	09/11	12/11	09/12
Podstawowa rezerwa płynności	286,9	294,0	293,4
Uzupełniająca rezerwa płynności	146,8	148,5	148,1
Środki obce niestabilne	309,9	302,3	298,5
Luka płynności krótkoterminowej	123,8	140,3	143,0
Wsp. płynności krótkoterminowej	1,40	1,46	1,48
Środki obce stabilne	850,2	889,0	897,5
Kredyty dla sektora niefinansowego	744,3	764,3	774,5
Depozyty sektora niefinansowego	650,6	698,6	695,7
Nadwyżka/niedobór depozytów	-93,7	-65,7	-78,7
Relacja kredyty/depozyty	114,4%	109,4%	111,3%

Luka płynności krótkoterminowej i współczynnik płynności krótkoterminowej bez większych zmian

Relacja kredytów dla sek. niefinans. do depozytów sek. niefinans.

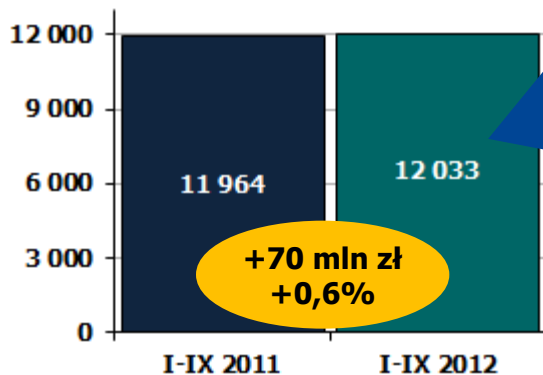
Relacja kredytów do depozytów pozostaje stabilna

Zadowalające przestrzeganie Uchwały KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności (niewielka liczba naruszeń; dotyczą podmiotów o marginalnym znaczeniu w skali sektora)

Głównym utrudnieniem w zarządzaniu płynnością jest spadek wzajemnego zaufania pomiędzy uczestnikami rynku oraz pojawiające się okresowo zaburzenia w funkcjonowaniu rynków finansowych. Utrzymuje się OGRANICZONA EFEKTYWNOŚĆ KRAJOWEGO RYNKU MIĘDZYBANKOWEGO (niskie obroty na rynku, zanik transakcji o terminach powyżej 1 tygodnia, silne ograniczenie wzajemnych limitów) Konieczna odbudowa wzajemnego zaufania

Wynik finansowy na poziomie z 2011

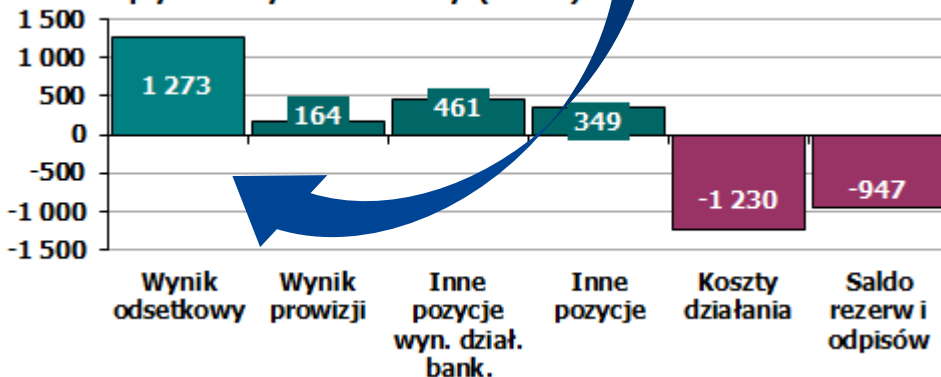
Wynik finansowy netto (mln zł)

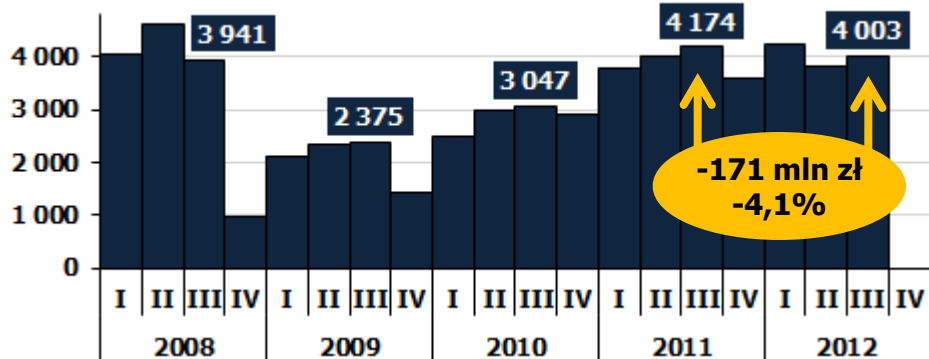
Nieznaczny wzrost wyniku (o 70 mln zł; 0,6%), ale wynik III kwartału 2012 niższy od III kwartału 2011

Głównym czynnikiem poprawy był wzrost wyniku odsetkowego (efekt wzrostu wolumenu kredytów i stóp procentowych)

Wpływ na wynik finansowy (mln zł)

Kwartalny wynik netto (mln zł)

	Mln zł		Zmiana do 09/2011	
	09/11	09/12	mln zł	%
WYNIK DZIAŁ. BANK.	42 537	44 435	1 898	4,5%
- odsetkowy	25 641	26 914	1 273	5,0%
- opłaty i prowizje	10 598	10 762	164	1,5%
- pozostały	6 297	6 759	461	7,3%
KOSZTY DZIAŁANIA	19 595	20 825	1 230	6,3%
SALDO ODPIŚÓW	6 438	7 386	947	14,7%
- kr. konsumpcyjne	2 999	2 118	-881	-29,4%
- kr. mieszkaniowe	882	1 026	144	16,4%
- przedsiębiorstwa	529	2 175	1 645	310,8%
WYNIK NETTO	11 964	12 033	70	0,6%
ROA	1,32	1,25		
ROE	13,36	11,52		
C/I	50,06	50,43		

Efektywność stabilna (spadek ROE na skutek wzrostu kapitałów)

Poprawa wyników nastąpiła w 431 podmiotach skupiających 61,6% aktywów sektora, a w pozostałych do ich pogorszenia, ale:

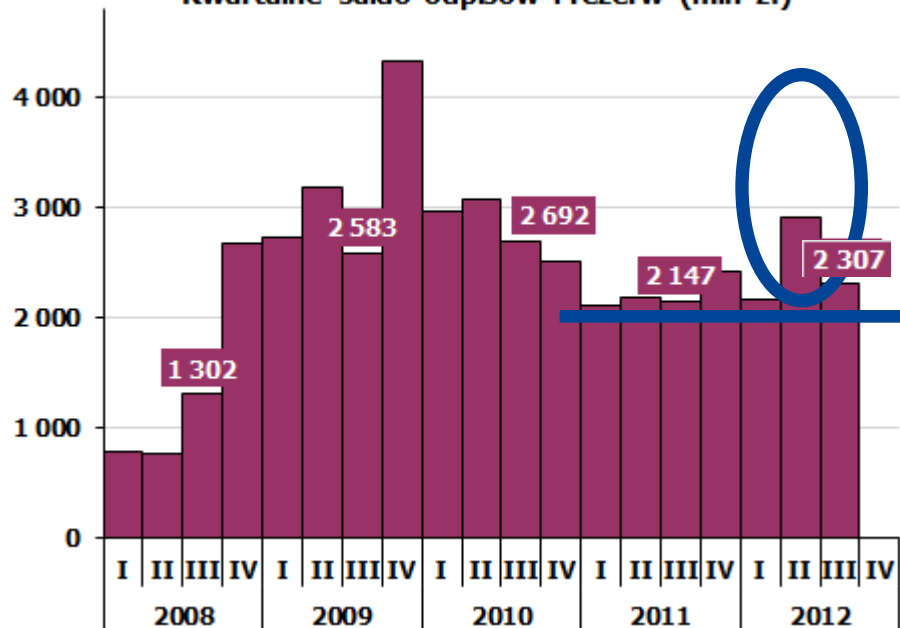
- w okresie I-IX - 1 bank komercyjny, 11 oddziałów instytucji kredytowych i 2 banki spółdzielcze wykazały stratę netto w łącznej wysokości 715 mln zł, a ich łączny udział w aktywach sektora wynosił 2,0%
- w III kwartale - 5 banków komercyjnych, 13 oddziałów instytucji kredytowych i 4 banki spółdzielcze wykazały stratę netto w łącznej wysokości 123 mln zł, a ich łączny udział w aktywach sektora wynosił 3,5%

Uwagę zwraca wyższy wzrost kosztów działania (6,3%) niż wzrost wyniku działalności bankowej (6,3%), co wynikało z malejącego tempa wzrostu wyniku odsetkowego (5,0%) i niskiego wzrostu wyniku z prowizji (1,5%)

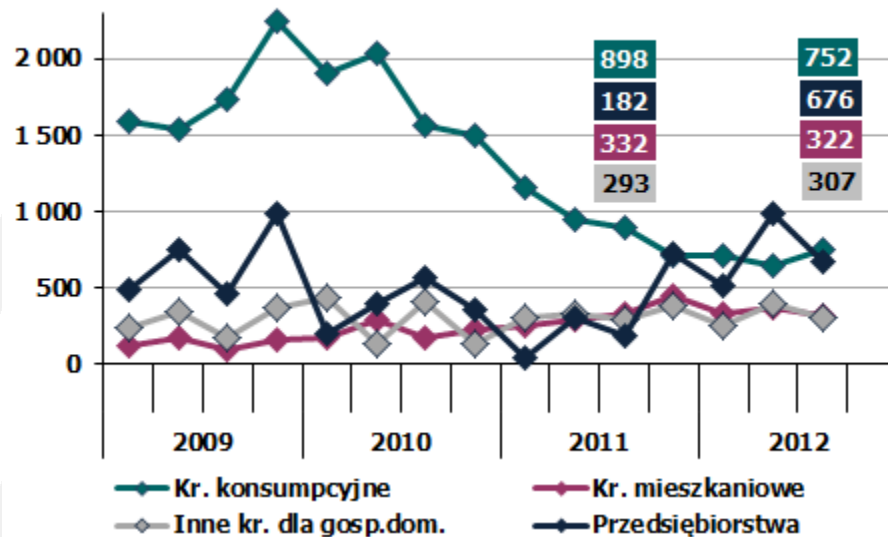
W kolejnych okresach należy liczyć się z możliwością wzrostu negatywnej presji na wyniki finansowe banków, co wynika ze znacznego zmniejszenia tempa wzrostu gospodarki, które przełoży się na pogorszenie sytuacji finansowej części klientów oraz zmniejszenie popytu na produkty i usługi bankowe

Znaczny wzrost salda odpisów i rezerw, głównie za sprawą odpisów na należności przedsiębiorstw

Kwartałne saldo odpisów i rezerw (mln zł)

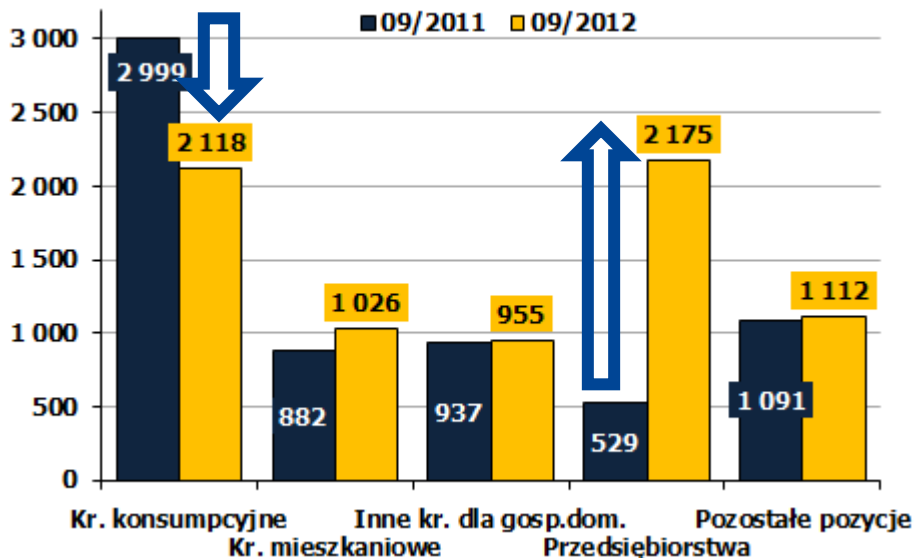

Kwartałne saldo odpisów wg produktów (mln zł)

Odpisy według rodzaju (mln zł)

■ 09/2011 ■ 09/2012

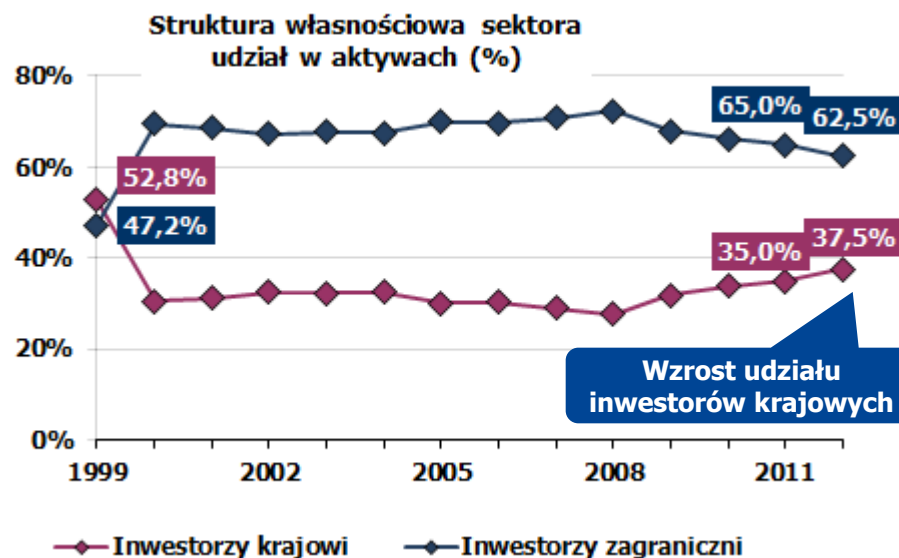
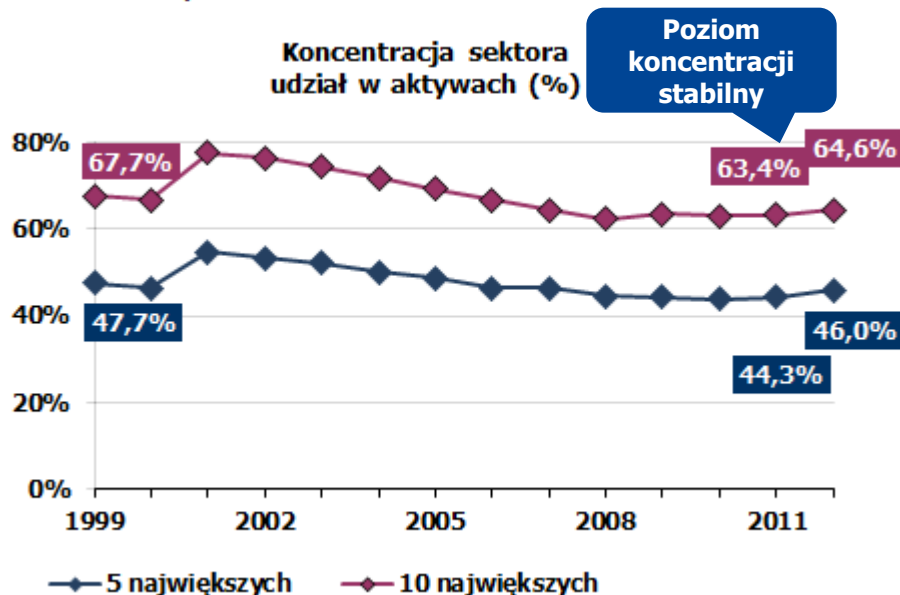
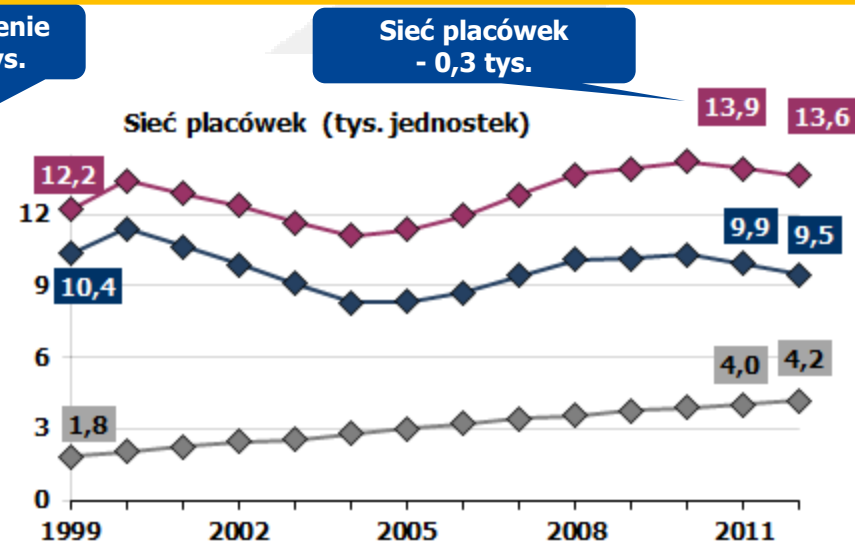
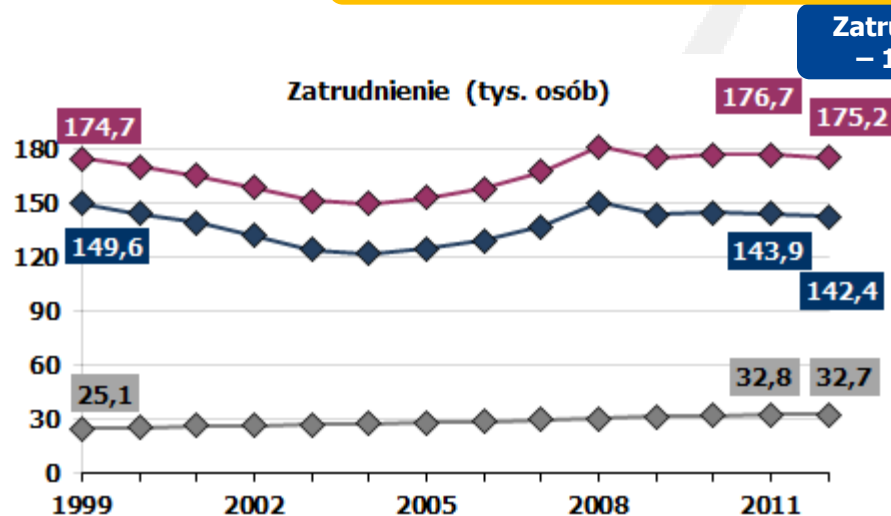
Wzrost odpisów i rezerw (zwłaszcza w II kwartale), przy czym:

- silny wzrost odpisów na należności od przedsiębiorstw (zwłaszcza w II kwartale)
- systematyczny wzrost odpisów na kredyty mieszkaniowe, choć ich skala zaczyna się stabilizować
- względnie stabilny poziom pozostałych odpisów i rezerw
- spadek odpisów z tytułu kredytów konsumpcyjnych, choć ich poziom stabilizuje się (w III kwartale odnotowano nieznaczny wzrost w stosunku do II kwartału)

Można oczekiwać, że znaczne osłabienie tempa wzrostu gospodarki i pogorszenie perspektyw jej wzrostu gospodarki w kolejnych okresach będzie wywierało negatywną presję na jakość portfela kredytowego a tym samym skalę tworzonych odpisów

Struktura sektora wykazuje długookresową stabilizację

Restrukturyzacja i zmniejszenie zatrudnienia i sieci sprzedaży w części banków komercyjnych
Wzrost udziału inwestorów krajowych w aktywach sektora

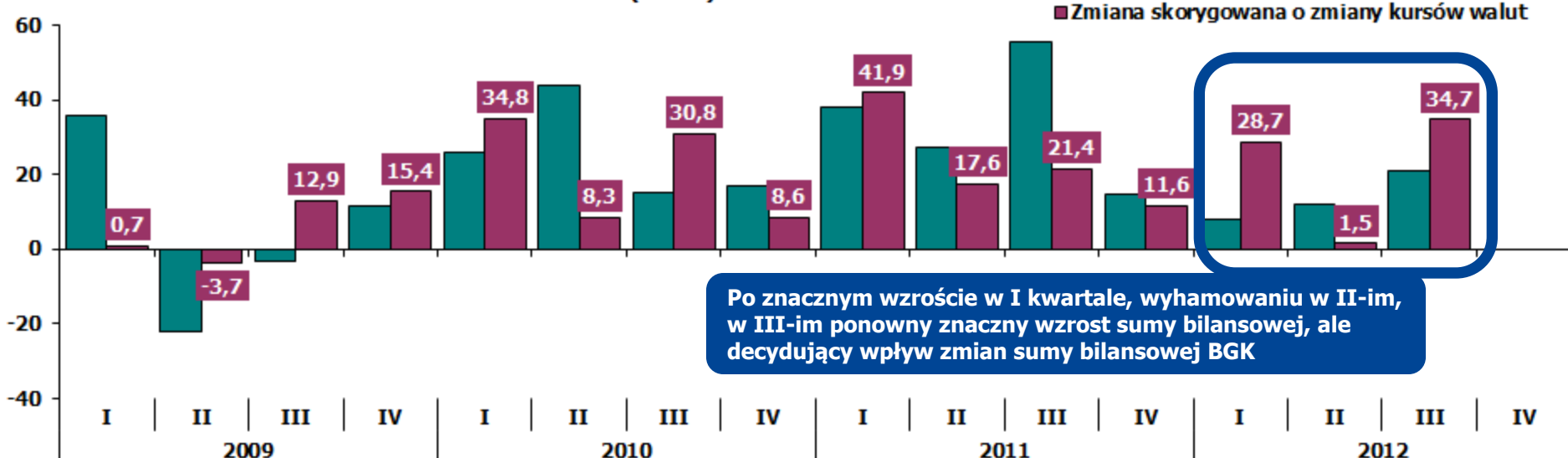

Główne kierunki rozwoju

SUMA BILANSOWA

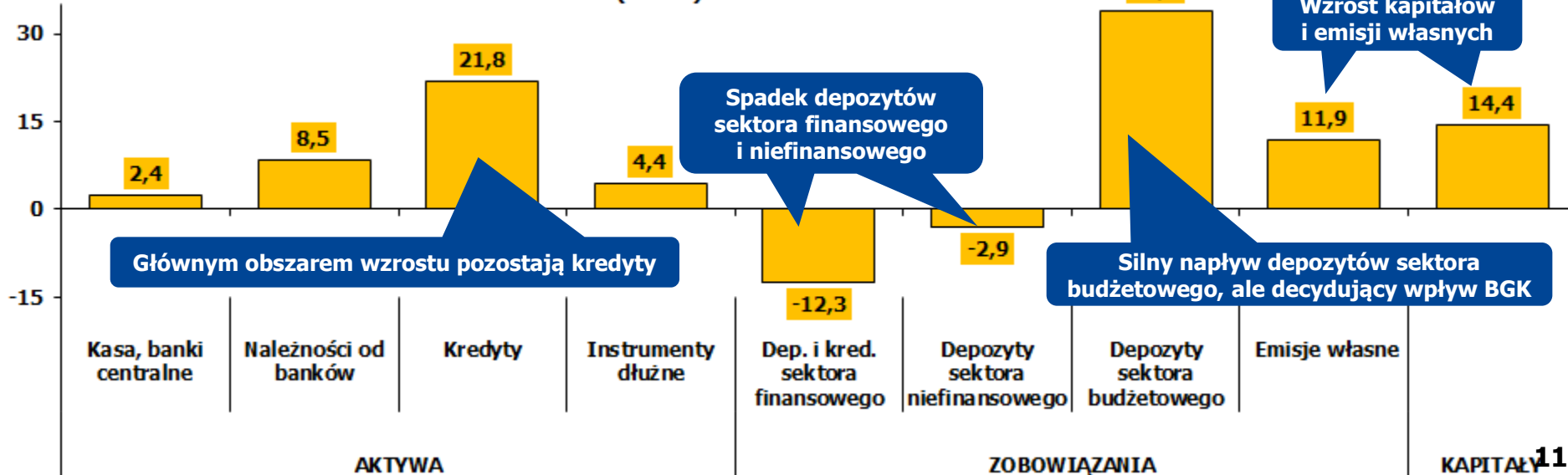
	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Nominalny	40,8	3,1%	55,4	4,3%
Skorygowany	64,9	5,1%	76,5	6,1%

KWARTALNA ZMIANA STANU SUMY BILANSOWEJ (mld zł)

Po znacznym wzroście w I kwartale, wyhamowaniu w II-im, w III-im ponowny znaczny wzrost sumy bilansowej, ale decydujący wpływ zmian sumy bilansowej BGK

ZMIANA STANU GŁÓWNYCH POZYCJI BILANSU (mld zł)

Głównym obszarem wzrostu pozostają kredyty

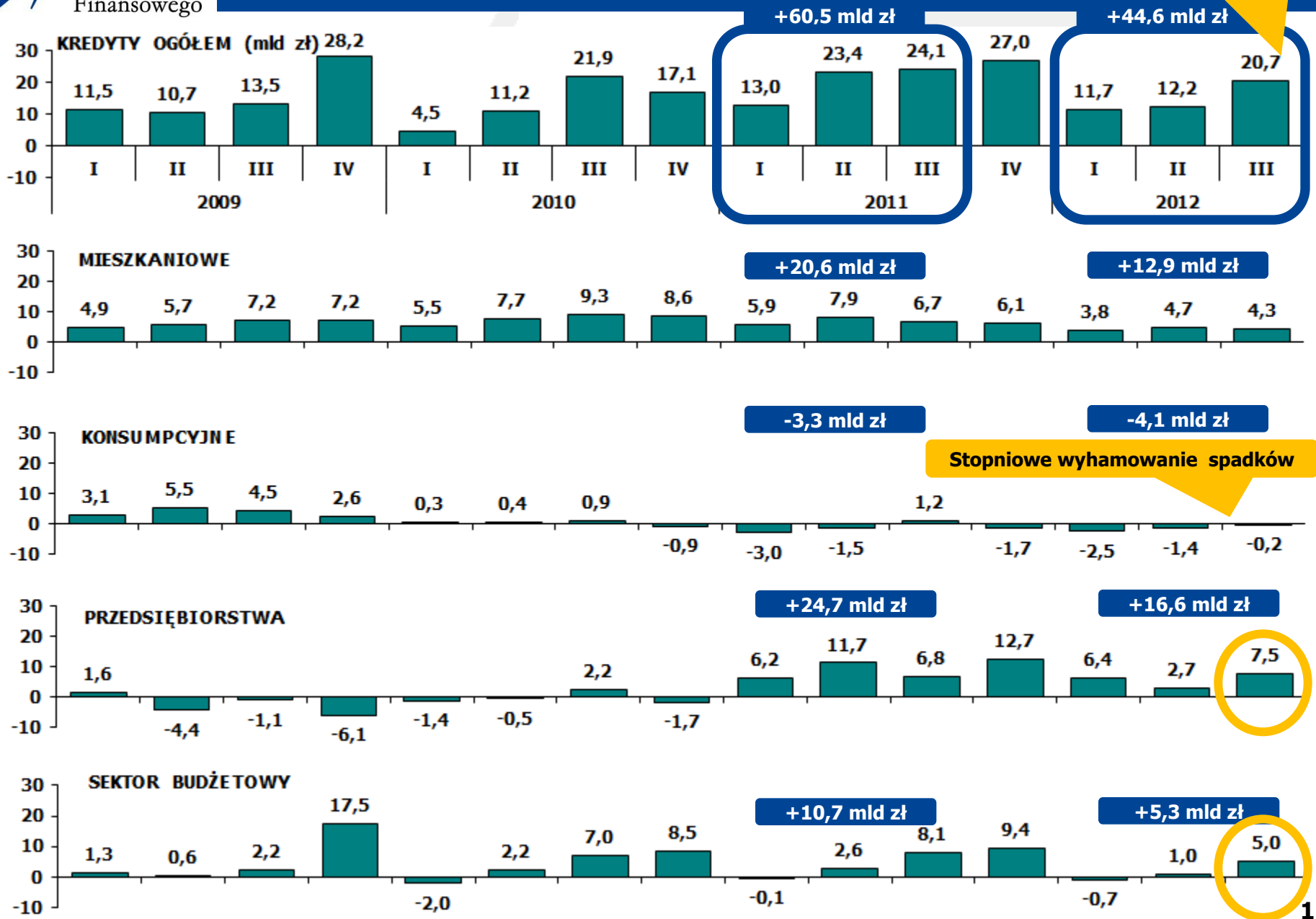
Spadek depozytów sektora finansowego i niefinansowego

Silny napływ depozytów sektora budżetowego, ale decydujący wpływ BGK

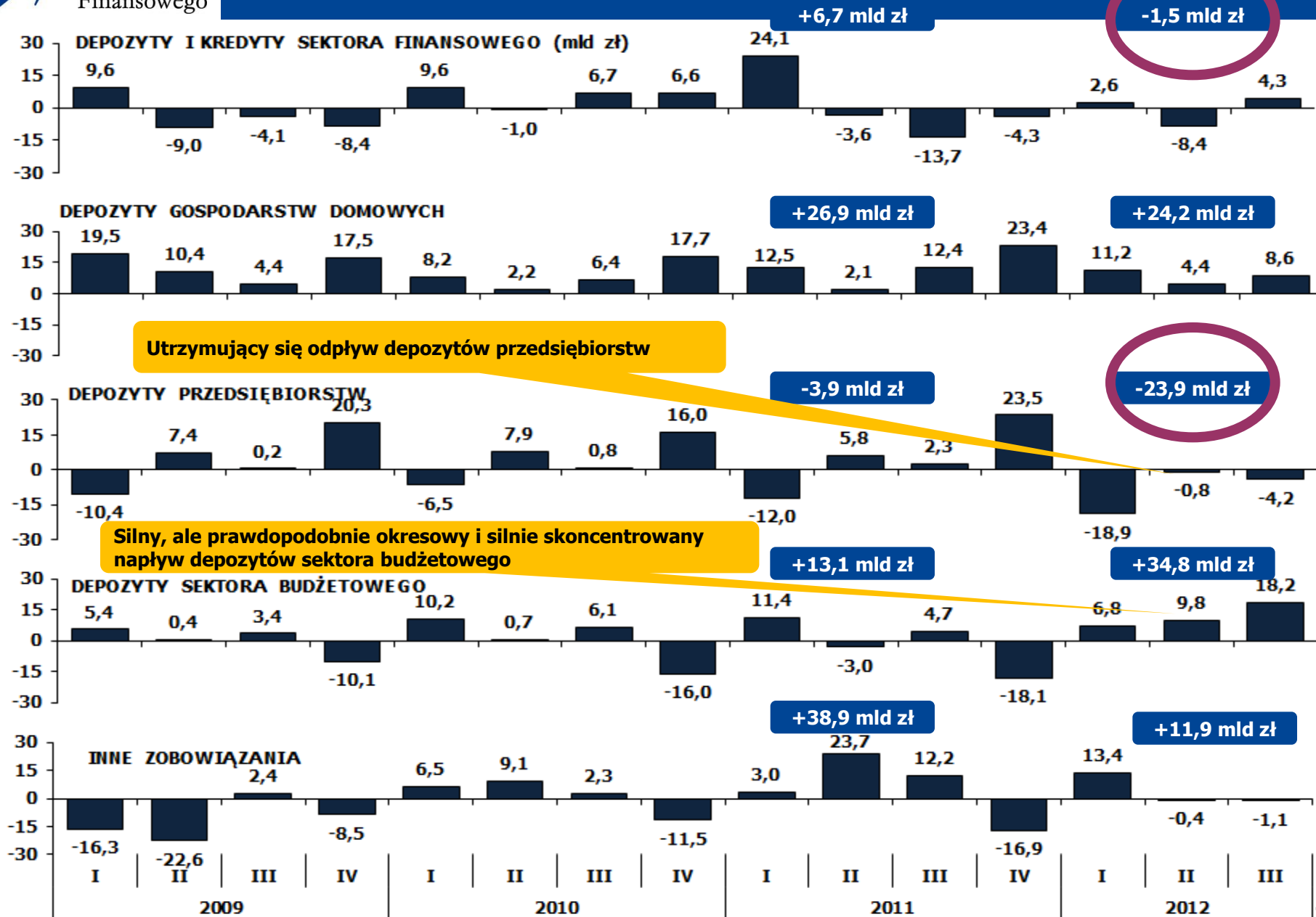
Wzrost kapitałów i emisji własnych

Rozwój akcji kredytowej w poszczególnych kwartałach (skorygowany o zmiany kursów walutowych)

Wyraźny wzrost akcji kredytowej w III kwartale

Źródła finansowania działalności w poszczególnych kwartałach (skorygowane o zmiany kursów walutowych)

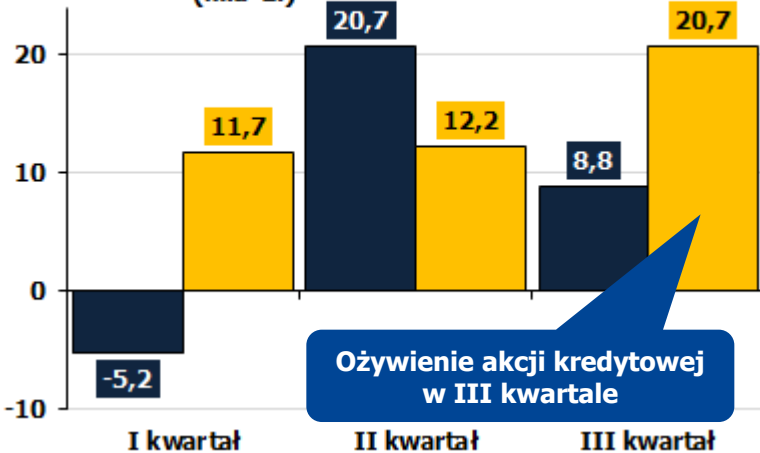

Umiarkowany wzrost kredytów, choć niższy niż w 2011

KREDYTY OGÓŁEM

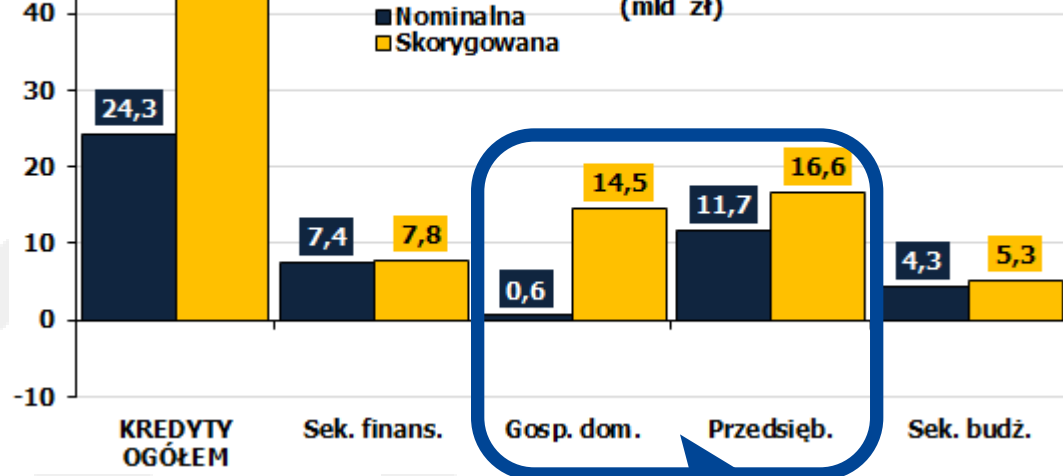
	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Nominalny	24,3	2,7%	53,7	6,1%
Skorygowany	44,6	5,0%	71,6	8,3%

Zmiana stanu kredytów ogółem w poszczególnych kwartałach 2012 (mld zł)

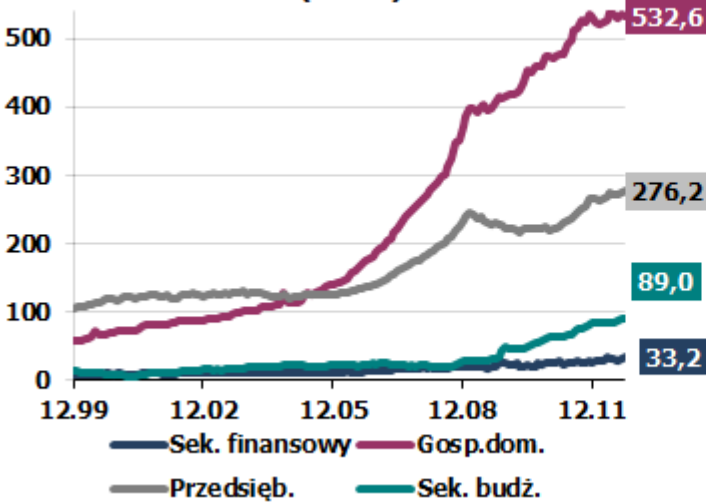
Ożywienie akcji kredytowej w III kwartale

Zmiana stanu kredytów głównych grup klientów w okresie I-IX 2012 (mld zł)

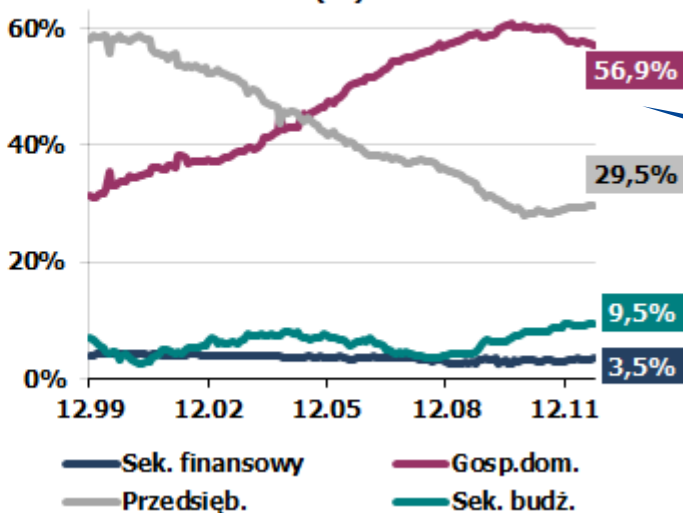

Dominacja w nowej sprzedaży kredytów dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych

Struktura portfela kredytowego (mld zł)

Struktura portfela kredytowego (%)

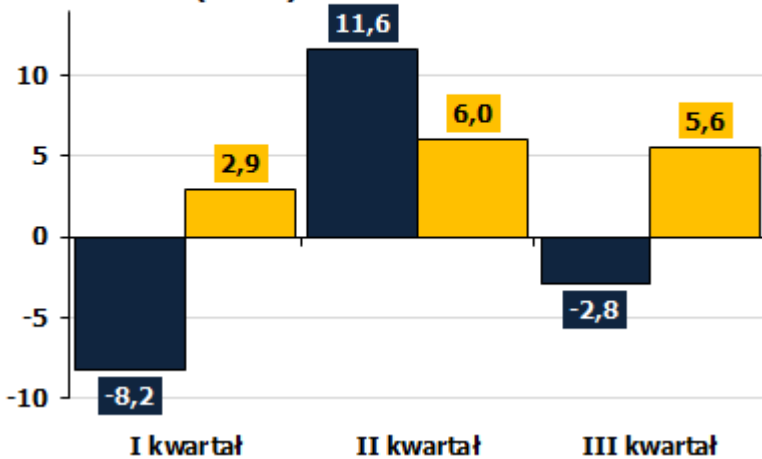
Dominacja kredytów dla gospodarstw domowych, ale od 2011 stopniowy spadek udziału

Zmniejszenie tempa wzrostu kredytów dla gospodarstw domowych

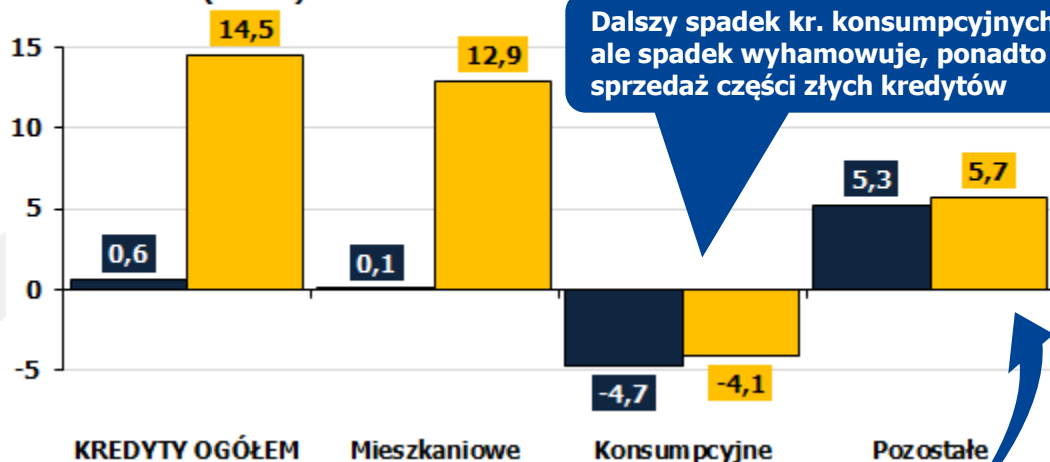
KREDYTY DLA GOSPODARSTW DOMOWYCH

	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Nominalny	0,6	0,1%	6,5	1,2%
Skorygowany	14,5	2,8%	19,3	3,8%

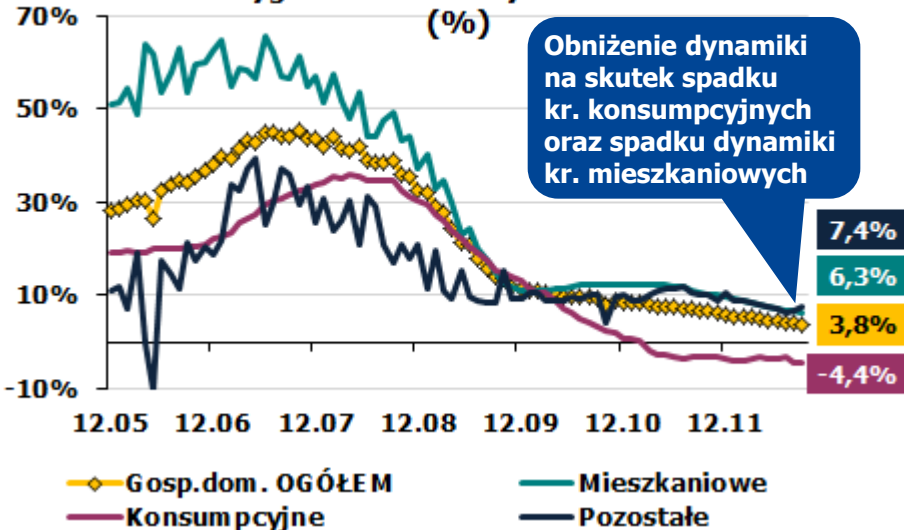
Zmiana stanu kredytów ogółem w poszczególnych kwartałach 2012 (mld zł)

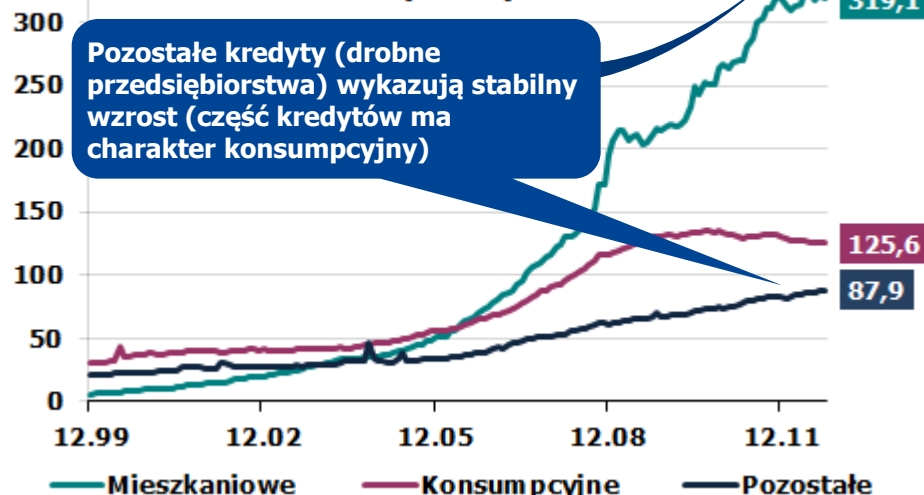
Zmiana stanu kredytów ogółem w poszczególnych kwartałach 2012 (mld zł)

Tempo wzrostu kredytów dla gosp.dom. skorygowane o zmiany kursów walut (%)

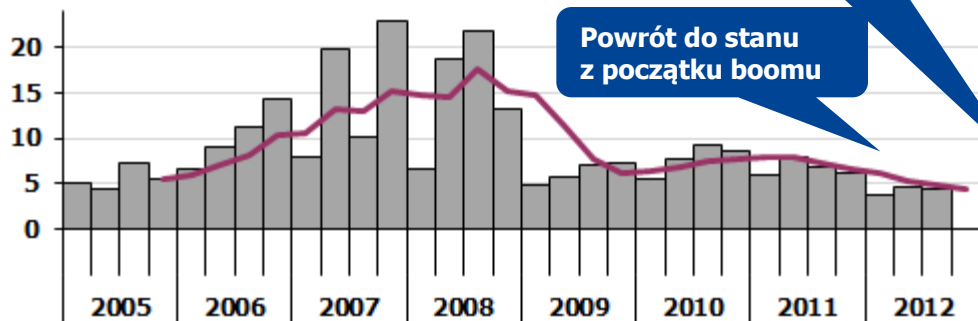

Struktura kredytów dla gosp.dom. (mld zł)

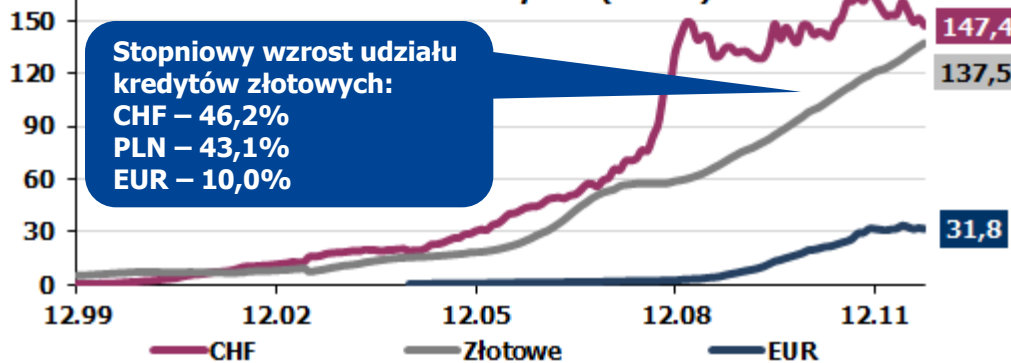

Zmniejszenie tempa wzrostu kredytów mieszkaniowych

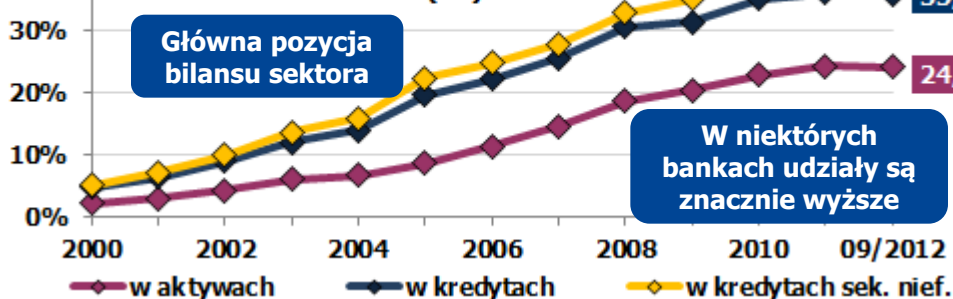
Kwartałna zmiana kredytów mieszkaniowych skorygowana o zmiany kursów walut (mld zł)

Struktura kredytów (mld zł)

Rola kr. mieszkaniowych w bilansach banków (%)

KREDYTY MIESZKANIOWE

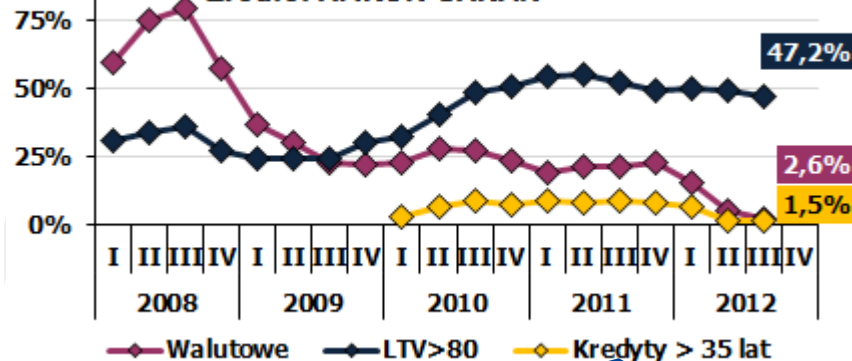
	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Nominalny	0,1	0,0%	7,2	2,3%
Skorygowany	12,9	4,2%	19,0	6,3%
ZŁOTOWE	16,4	13,5%	21,6	18,7%
WALUTOWE	Spadek kr. walutowych - pozytywne			
Nominalny	-16,3	-8,2%	-14,4	-7,4%
Skorygowany	-3,5	-1,9%	-2,6	-1,4%

Przyczyny:

- wstrzymanie części popytu na skutek pogorszenia perspektyw wzrostu gospodarki, co nie sprzyja podejmowaniu długoterminowych zobowiązań, jak też na skutek obserwowanej korekty cen na rynku
- zaostrenie polityki kredytowej w niektórych bankach
- zmiany w Programie „RnS” i pełne wejście w życie zapisów Rekomendacji S
- wysokie ceny nieruchomości ograniczające ich dostępności dla przeciętnych gospodarstw domowych, jak też brak akceptacji u części potencjalnych klientów
- 1,7 mln aktywnych umów kredytowych oznacza, że znaczna część gosp. dom. zaspokoiła już swój popyt

Udział w nowej sprzedaży (%)

Źródło: AMRON-SARFIN

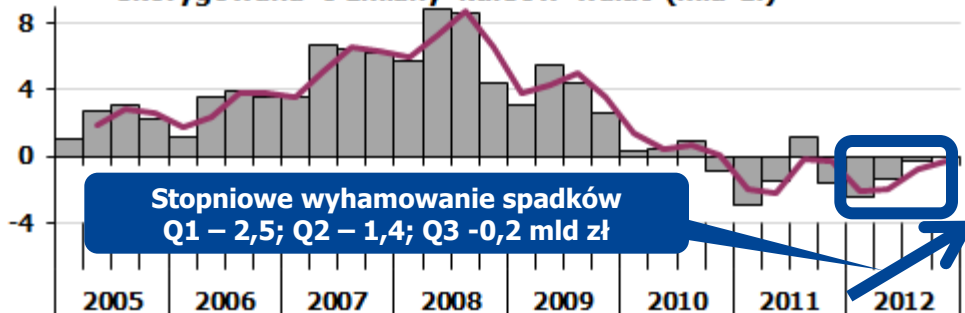
Korzystne silne zredukowanie sprzedaży kredytów walutowych oraz kredytów o okresach spłaty > 35 lat, ale nadal b. wysoka sprzedaż kredytów o LTV > 80%

Zmniejszenie portfela kredytów konsumpcyjnych, ale wyhamowanie spadków

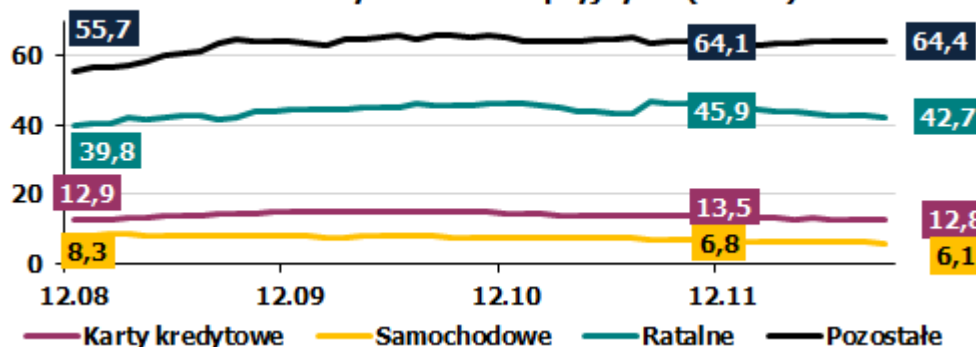
KREDYTY KONSUMPCYJNE

	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Nominalny	-4,7	-3,6%	-6,3	-4,8%
Skorygowany	-4,1	-3,2%	-5,8	-4,4%

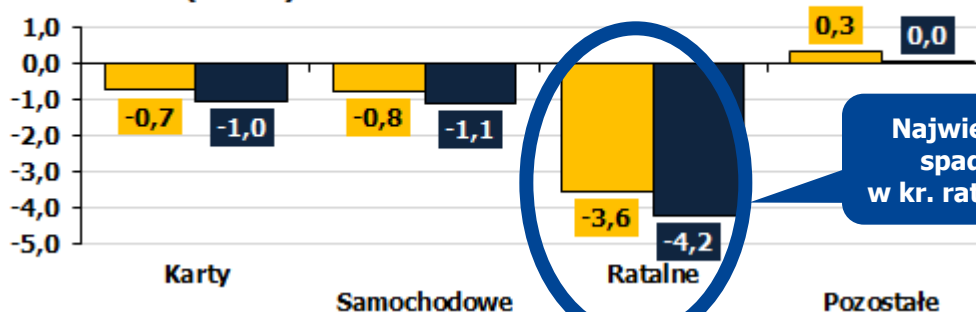
Kwartałna zmiana kredytów konsumpcyjnych skorygowana o zmiany kursów walut (mld zł)

Struktura kredytów konsumpcyjnych (mld zł)

Zmiana stanu kredytów (mld zł)

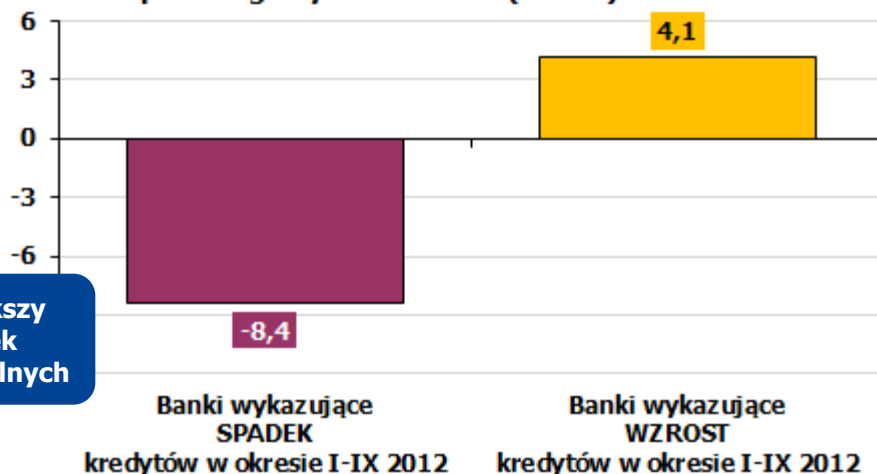

Przyczyny:

- sprzedaż części portfela złych kredytów
- samoregulacja ze strony banków na skutek wysokich odpisów na stracone kredyty
- zmiana postaw części gosp. dom. na skutek globalnego kryzysu finansowego i pogorszenia perspektyw wzrostu polskiej gospodarki prowadząca do ograniczenia „życia na kredyt”
- uchwalenie Rekomendacji T, ale wpływ czynnika regulacyjnego ograniczony
- stopniowy wzrost konkurencji ze strony instytucji niebankowych
- niekorzystny arbitraż regulacyjny w niektórych zagranicznych grupach bankowych

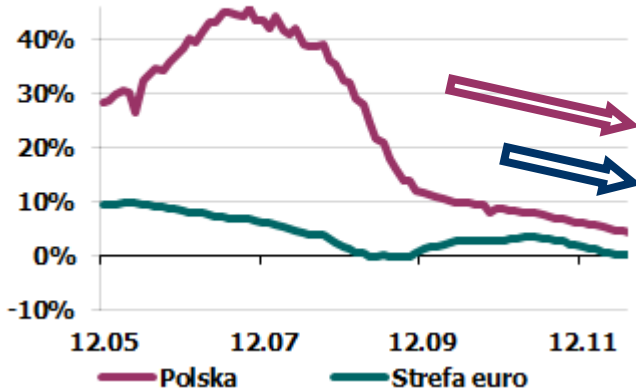
Niejednorodny obraz sytuacji - w 360 bankach spadek , a w 261 wzrost

Zmiana stanu kredytów konsumpcyjnych w poszczególnych bankach (mld zł)

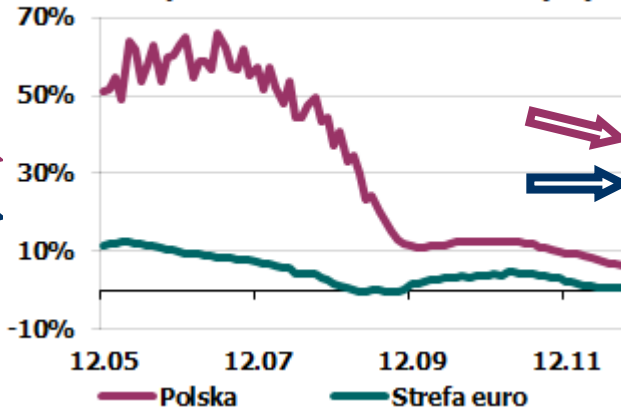

Oslabienie dynamiki akcji kredytowej dla gospodarstw domowych występuje również w innych krajach UE

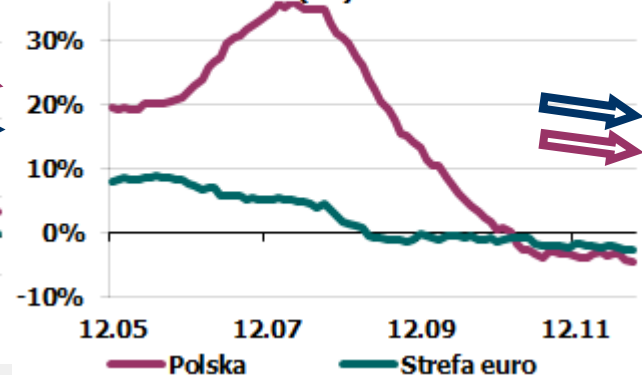
Tempo wzrostu kredytów dla GOSPODARSTW DOMOWYCH (%)

Tempo wzrostu kredytów MIESZKANIOWYCH (%)

Tempo wzrostu kredytów KONSUMPCYJNYCH (%)

ROCZNE TEMPO WZROSTU AKCJI KREDYTOWEJ W POLSCE I KRAJACH STREFY EURO (09/2012 do 09/2011)

OGÓŁEM	
Słowacja	9,8%
Luksemburg	5,7%
Finlandia	5,3%
Malta	4,8%
Polska	3,8%
Francja	2,8%
Cypr	2,3%
Niemcy	1,2%
Austria	0,6%
Strefa euro	0,1%
Włochy	-0,6%
Holandia	-1,0%
Słowenia	-1,3%
Estonia	-2,5%
Irlandia	-2,7%
Hiszpania	-2,9%
Portugalia	-3,5%
Grecja	-4,6%
Belgia	-6,2%

Tempo wzrostu kredytów dla gosp. dom. powyżej strefy euro

MIESZKANIOWE	
Słowacja	10,9%
Luksemburg	7,4%
Malta	7,1%
Polska	6,3%
Finlandia	6,1%
Francja	3,5%
Austria	2,7%
Słowenia	2,2%
Cypr	1,7%
Niemcy	1,6%
Włochy	0,8%
Strefa euro	0,7%
Irlandia	0,3%
Estonia	-0,5%
Holandia	-0,6%
Hiszpania	-2,4%
Portugalia	-2,5%
Grecja	-4,0%
Belgia	-8,0%

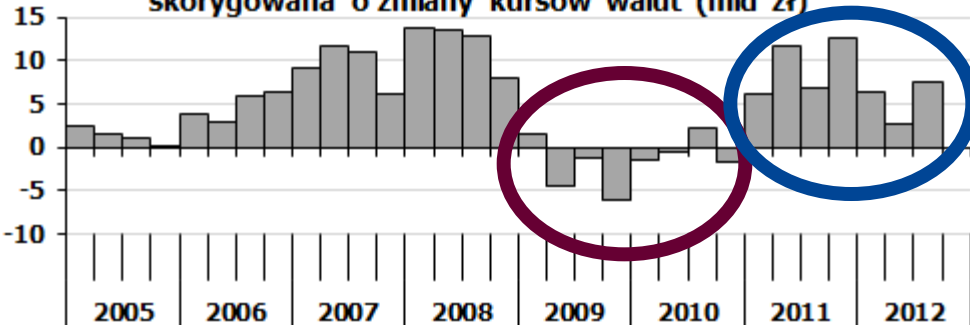
Dynamika kredytów mieszkaniowych wysoka na tle strefy euro, ale należy liczyć się z możliwością jej dalszego obniżenia

KONSUMPCYJNE	
Słowacja	13,7%
Luksemburg	4,2%
Finlandia	3,6%
Malta	2,4%
Belgia	2,0%
Niemcy	1,0%
Cypr	-0,7%
Francja	-1,9%
Austria	-2,1%
Holandia	-2,6%
Strefa euro	-2,7%
Polska	-4,4%
Włochy	-4,9%
Grecja	-5,7%
Słowenia	-7,2%
Estonia	-8,4%
Portugalia	-9,5%
Hiszpania	-9,7%
Irlandia	-14,0%

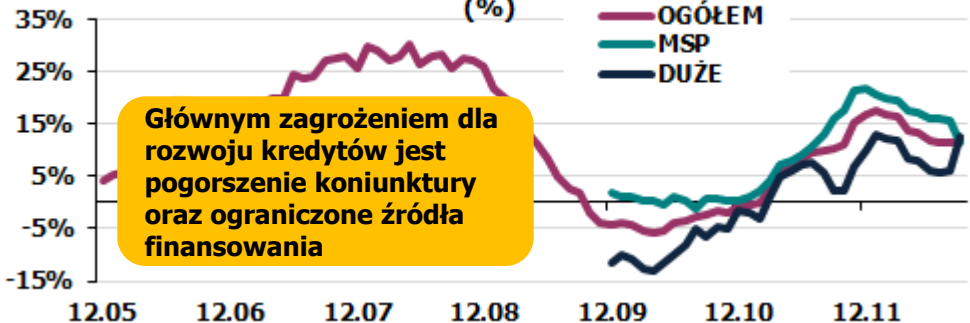
Dynamika kredytów konsumpcyjnych poniżej strefy euro

Kredyty dla przedsiębiorstw po osłabieniu w II-im kwartale w III-im ponownie istotnie wzrosły

Kwartalna zmiana kredytów dla przedsiębiorstw skorygowana o zmiany kursów walut (mld zł)

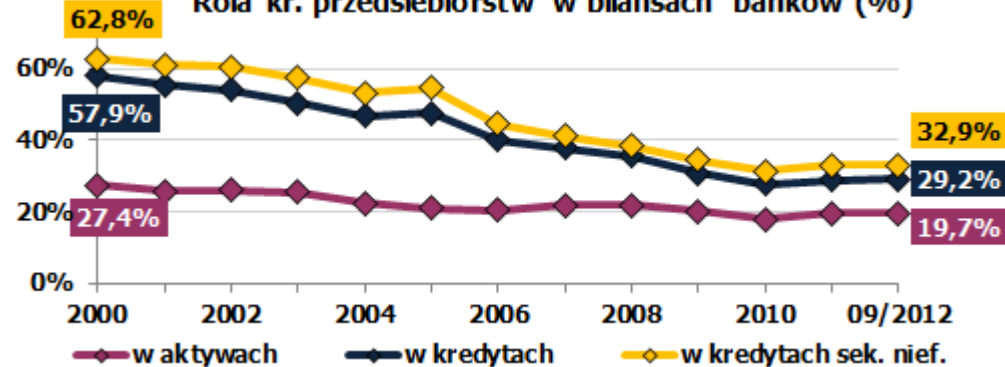

Tempo wzrostu skorygowane o zmiany kursów walut (%)

Głównym zagrożeniem dla rozwoju kredytów jest pogorszenie koniunktury oraz ograniczone źródła finansowania

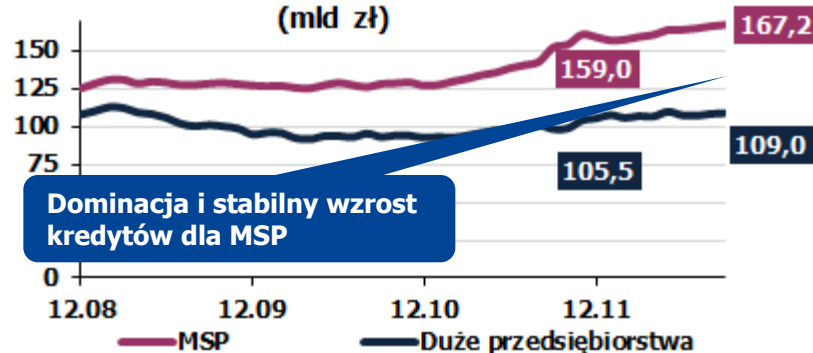
Rola kr. przedsiębiorstw w bilansach banków (%)

KREDYTY PRZEDSIĘBIORSTW

	I-IX 2012		mld zł	rok/rok %
	mld zł	%		
OGÓŁEM				
Nominalny	11,7	4,4%	25,4	10,1%
Skorygowany	16,6	6,4%	29,3	11,9%
MSP				
Nominalny	8,2	5,2%	14,9	9,8%
Skorygowany	10,8	6,9%	17,0	11,3%
DUŻE PRZEDS.				
Nominalny	3,5	3,3%	10,5	10,7%
Skorygowany	5,8	5,6%	12,3	12,7%

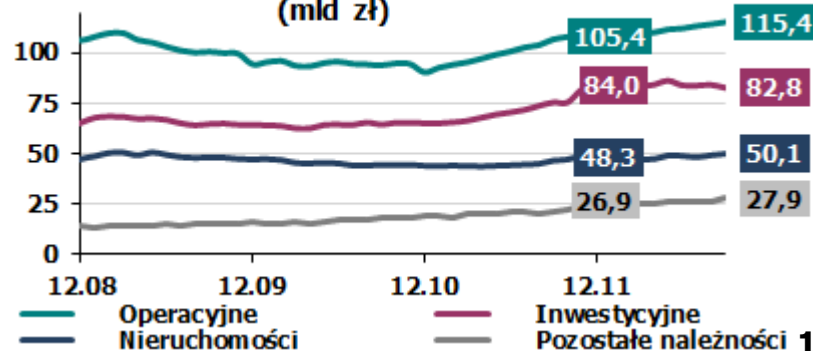
Struktura kredytów dla przedsiębiorstw (mld zł)

Dominacja i stabilny wzrost kredytów dla MSP

Znaczny wzrost kredytów operacyjnych, ale niekorzystne wyhamowanie w obszarze kredytów inwestycyjnych

Struktura kredytów dla przedsiębiorstw (mld zł)

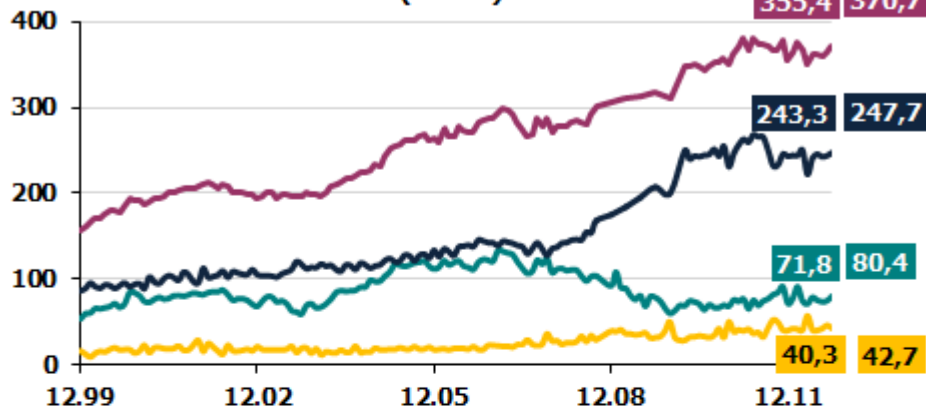

Stan środków w kasach, NBP, należności od banków oraz instrumentów dłużnych i kapitałowych bez większych zmian

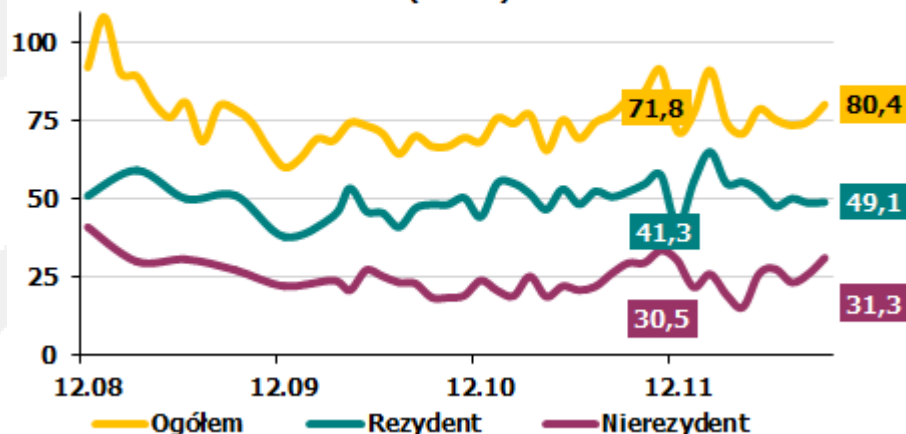
WYBRANE AKTYWA PŁYNNNE

	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Kasa, NBP	2,4	6,0%	-9,8	-18,7%
Należności od banków	8,5	11,9%	-1,8	-2,1%
- rezydent	7,8	18,8%	-3,4	-6,4%
- nierezydent	0,8	2,5%	1,6	5,5%
Instr. dłużne i kapitałowe	4,4	1,8%	15,5	6,7%

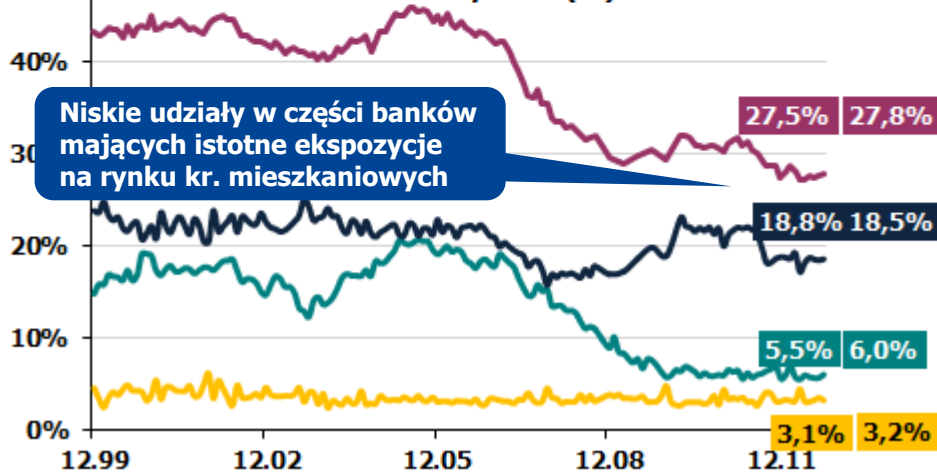
Wybrane pozycje aktywów (mld zł)

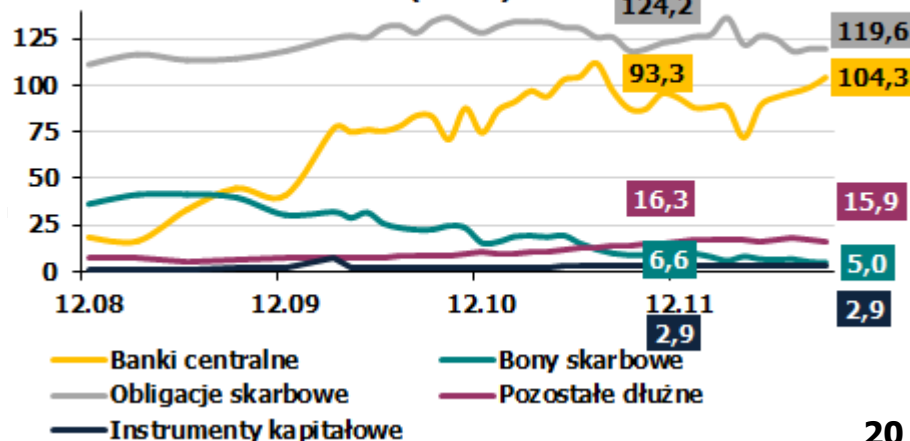
Należności od banków (mld zł)

Udział w aktywach (%)

Instrumenty dłużne i kapitałowe (mld zł)

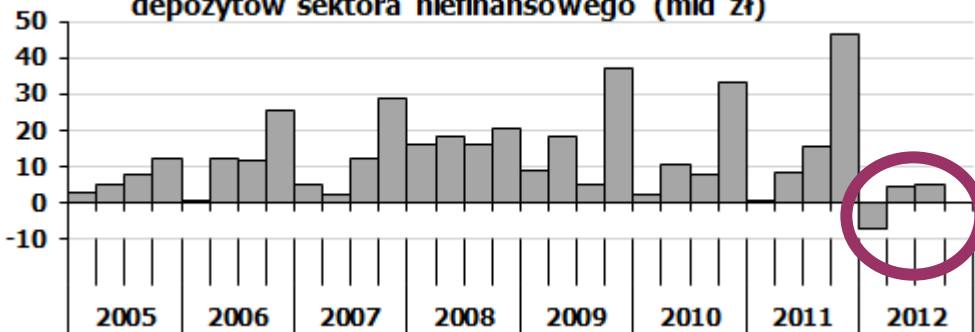

Stagnacja depozytów sektora niefinansowego, na skutek znacznego spadku depozytów przedsiębiorstw

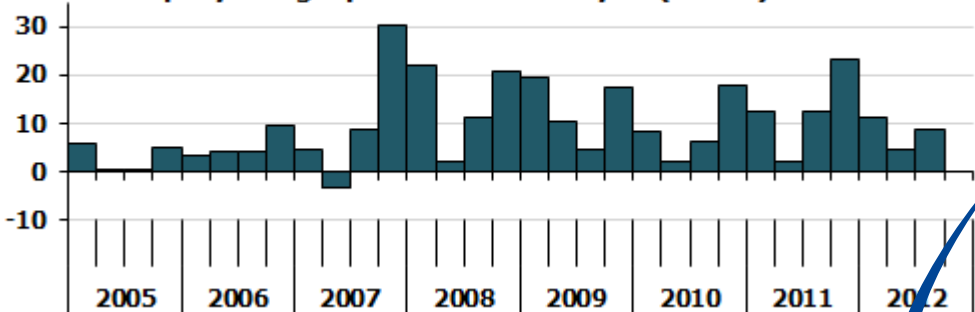
DEPOZYTY SEKTORA NIEFINANSOWEGO

	I-IX 2012		mld zł	rok/rok %
	mld zł	%		
OGÓŁEM				
Nominalny	-2,9	-0,4%	45,1	6,9%
Skorygowany	2,3	0,3%	48,6	7,5%
GOSPODARSTWA DOMOWE				
Nominalny	21,5	4,5%	45,7	10,1%
Skorygowany	24,2	5,1%	47,6	10,5%
PRZEDSIĘBIORSTWA				
Nominalny	-26,3	-12,8%	-2,0	-1,1%
Skorygowany	-23,9	-11,7%	-0,4	-0,2%

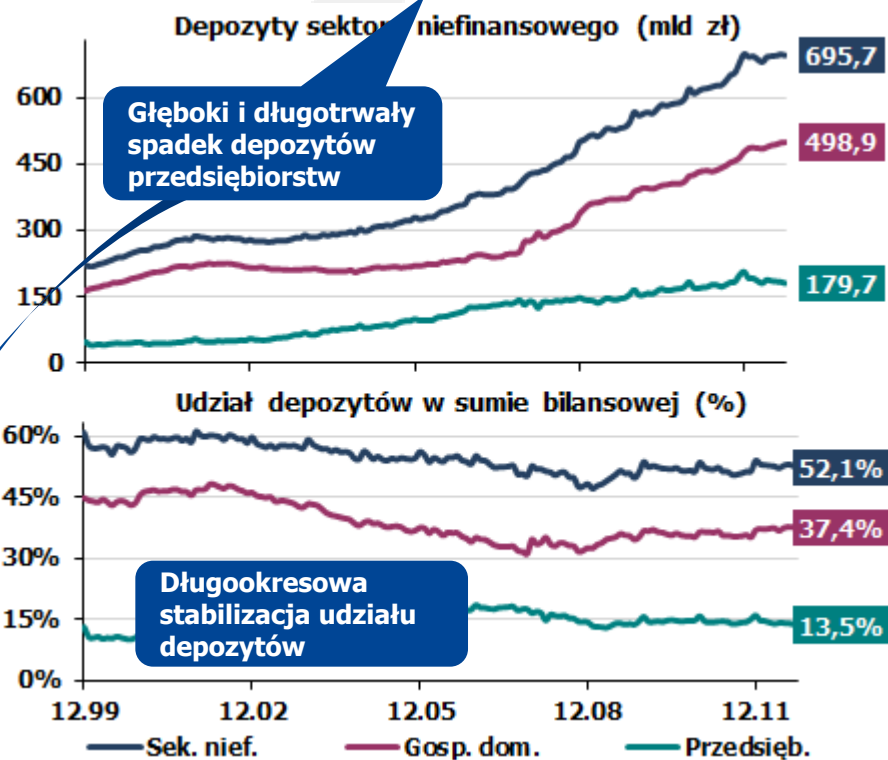
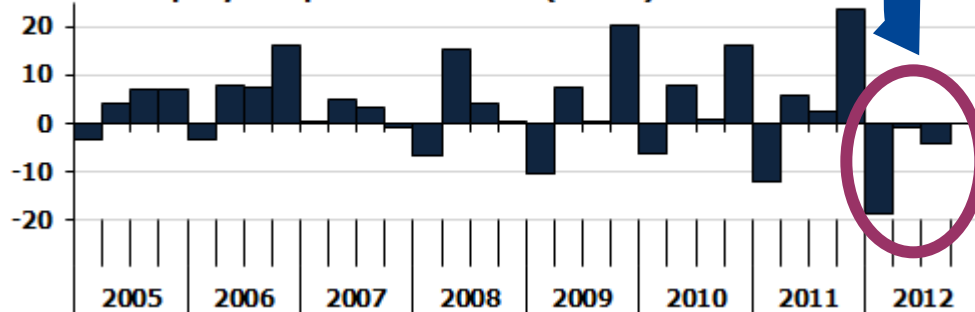
Kwartałna zmiana depozytów sektora niefinansowego (mld zł)

Kwartałna zmiana depozytów gospodarstw domowych (mld zł)

Kwartałna zmiana depozytów przedsiębiorstw (mld zł)

Głęboki i długotrwały spadek depozytów przedsiębiorstw

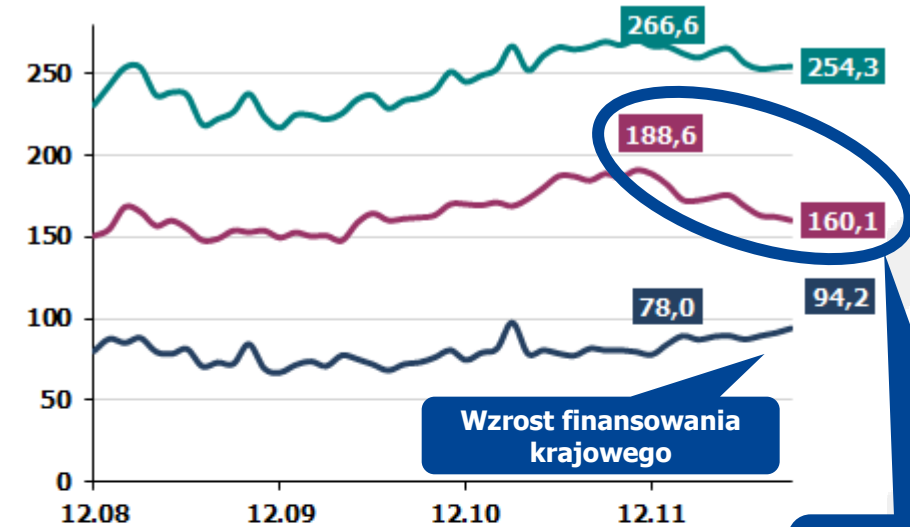
Długookresowa stabilizacja udziału depozytów

Spadek tempa wzrostu gospodarki może negatywnie wpływać na tempo wzrostu depozytów, co ograniczałoby możliwości wzrostu akcji kredytowej

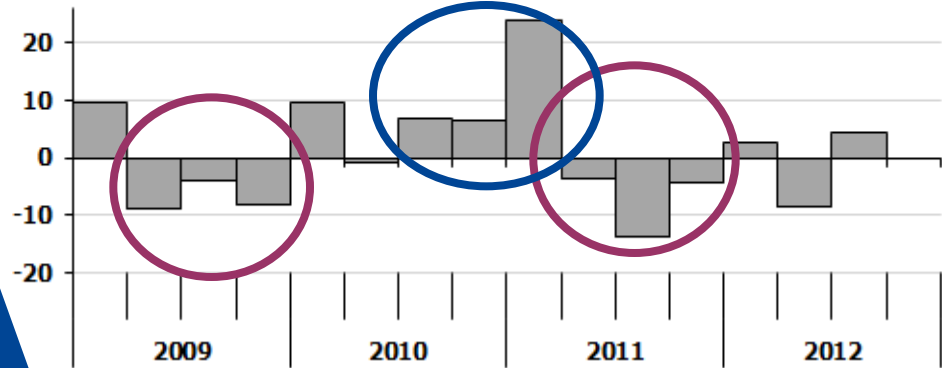
Depozyty i kredyty sektora finansowego stabilne, ale spadek środków nierezydenta i wzrost środków rezydenta

	I-IX 2012		mld zł	%	rok/rok
	mld zł	%			
Nominalny	-12,3	-4,6%	-15,1	-5,6%	
Skorygowany	-1,5	-0,6%	-5,8	-2,2%	

Depozyty i kredyty sektora finansowego (mld zł)

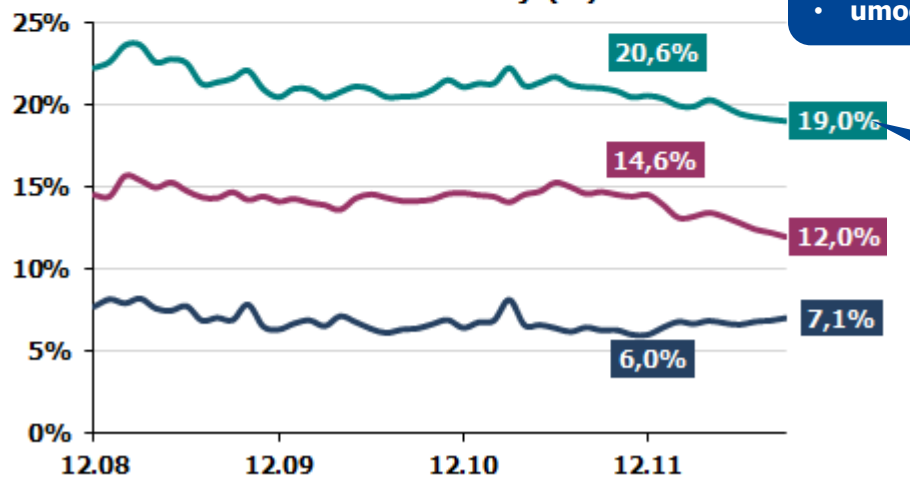
Kwartałna zmiana depozytów i kredytów sektora finansowego (skorygowana o zmiany kursów walut; mld zł)

Spadek finansowania zagranicznego na skutek:

- zmiany struktury finansowania w niektórych bankach
- umocnienia złotego

Udział w sumie bilansowej (%)

Spadek udziału w sumie bilansowej

Większość środków pochodzi z macierzystych grup kapitałowych

Ogółem Rezydent Nierezydent

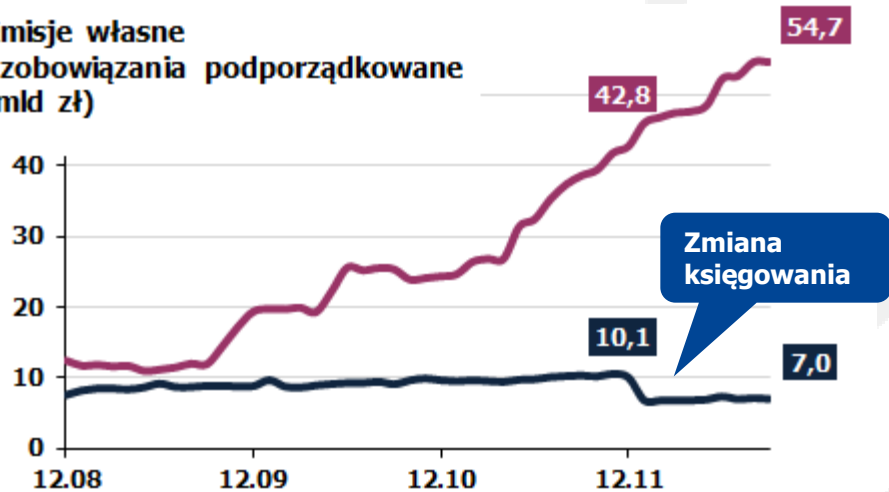
Dalszy wzrost emisji własnych, ale bardzo silna koncentracja

Zob. podporządkowane stabilne

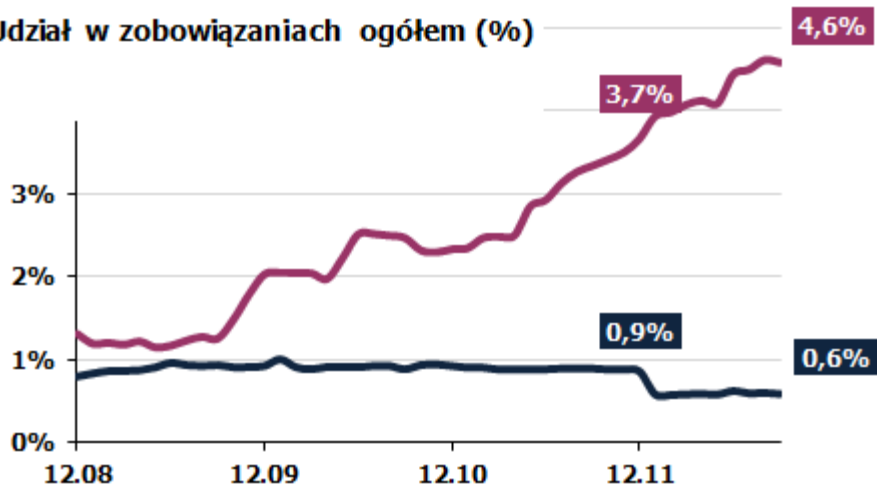
EMISJE WŁASNE I ZOBOWIĄZANIA PODPORZĄDKOWANE

	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Emisje własne	11,9	27,8%	16,1	41,6%
Zob. podporząd.	-3,0	-29,9%	-3,3	-32,0%

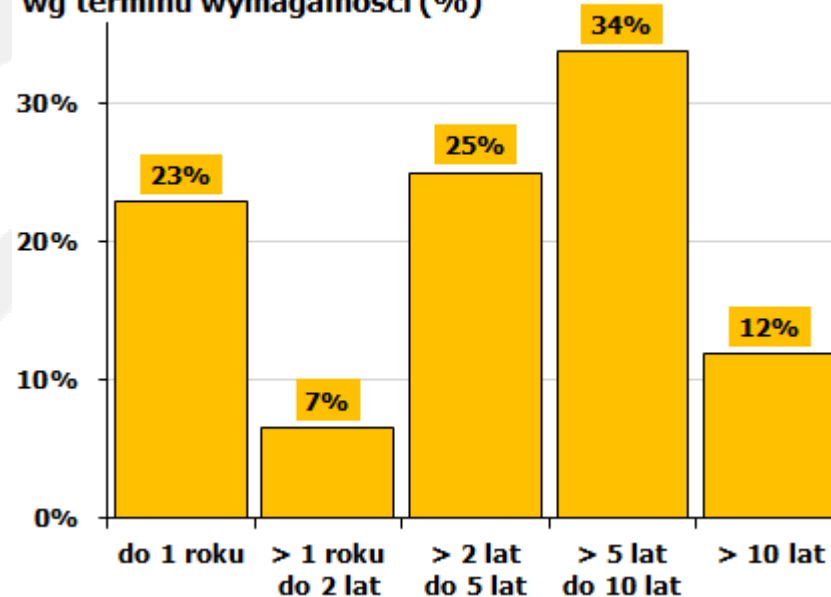
Emisje własne i zobowiązania podporządkowane (mld zł)

Udział w zobowiązaniach ogółem (%)

Struktura emisji własnych wg terminu wymagalności (%)

Blisko 50% udział emisji > 5 lat

— Zobowiązania z tytułu własnej emisji
— Zobowiązania podporządkowane

Spadek finansowania zagranicznego, ale utrzymanie i wydłużenie finansowania dotychczasowych portfeli

FINANSOWANIE ZAGRANICZNE

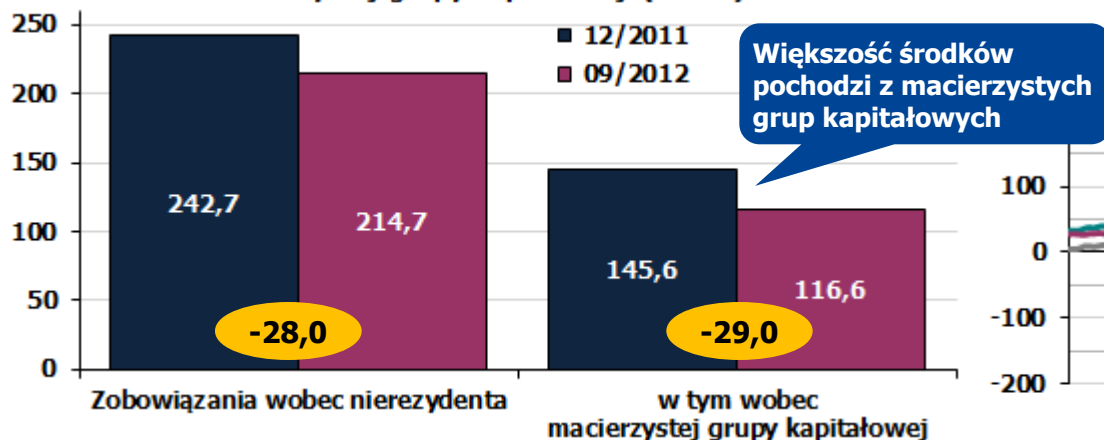
	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Nominalny	-28,0	-11,5%	-32,0	-13,0%
Skorygowany	-16,1	-7,0%	-21,7	-9,2%

Przyczyny:

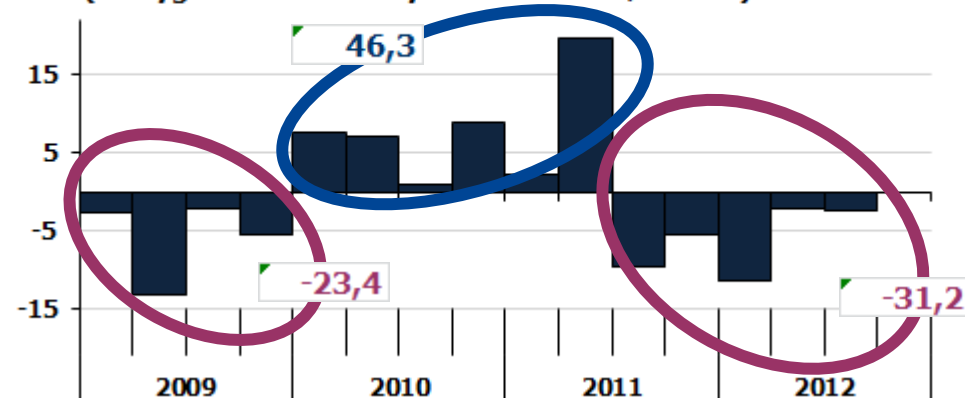
- zmiany wynikające z wahań kursów walut oraz realizowanych strategii inwestycyjnych i operacji skarbowych
- zmiana struktury finansowania (zmniejszenie stopnia uzależnienia od środków z macierzystych grup kapitałowych)
- ograniczenie udzielania walutowych kredytów mieszkaniowych (spadek zapotrzebowania na środki zagraniczne)

Spadek finansowania zagranicznego sprzyja zwiększeniu stabilności systemu, choć z drugiej strony w połączeniu z niskim wzrostem depozytów sektora niefinansowego ogranicza możliwości rozwoju akcji kredytowej

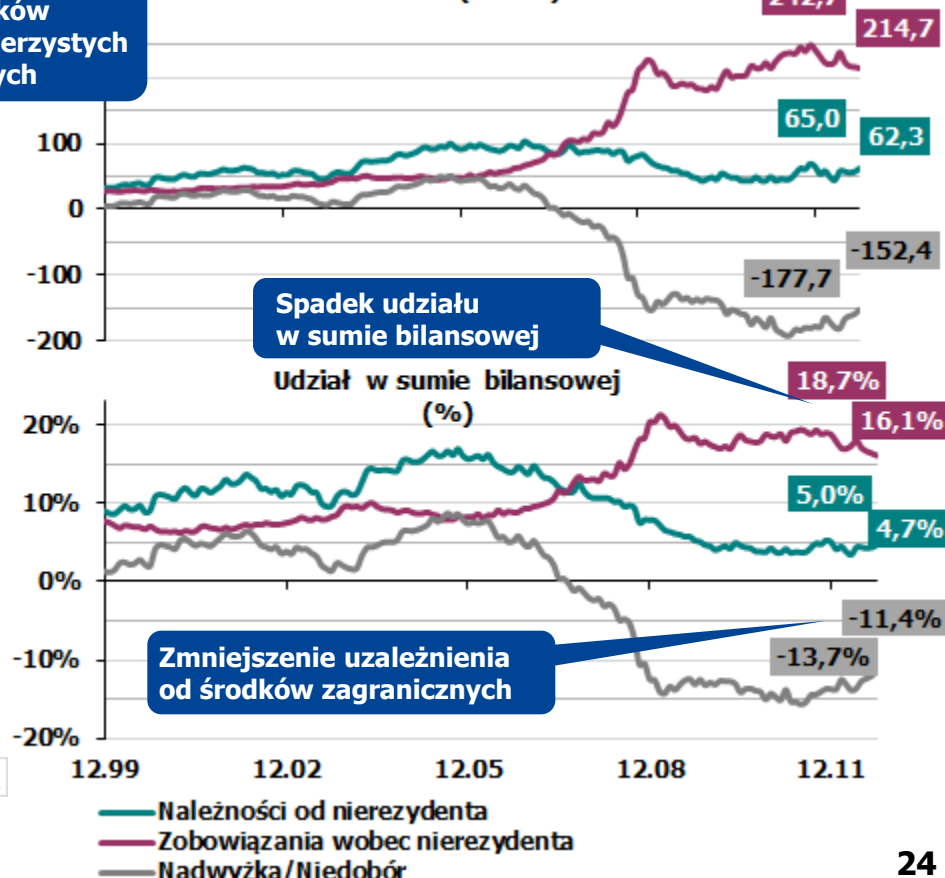
Środki z macierzystej grupy kapitałowej (mld zł)

Kwartalna zmiana środków zagranicznych (skorygowana o zmiany kursów walut; mld zł)

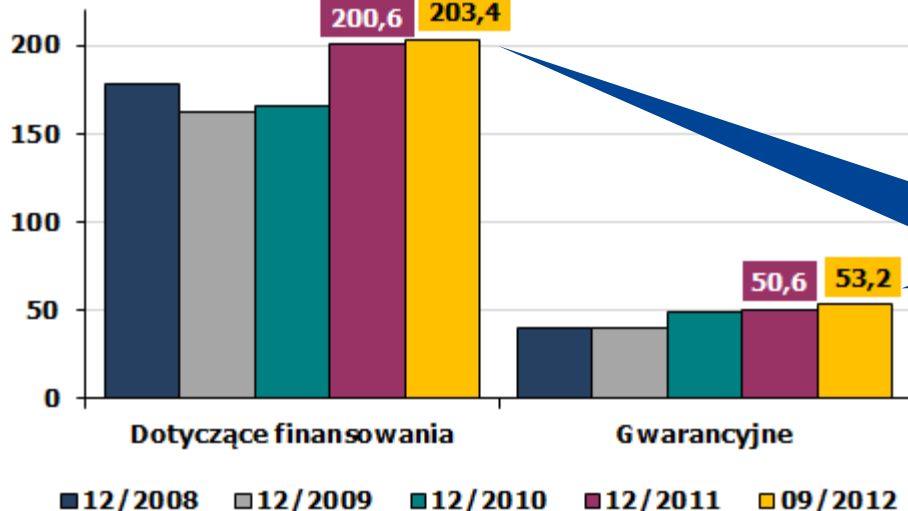
Należności i zobowiązania wobec nierezydenta (mld zł)

Skala operacji pozabilansowych bez większych zmian

OPERACJE POZABILANSOWE

Zobowiązania udzielone (mld zł)

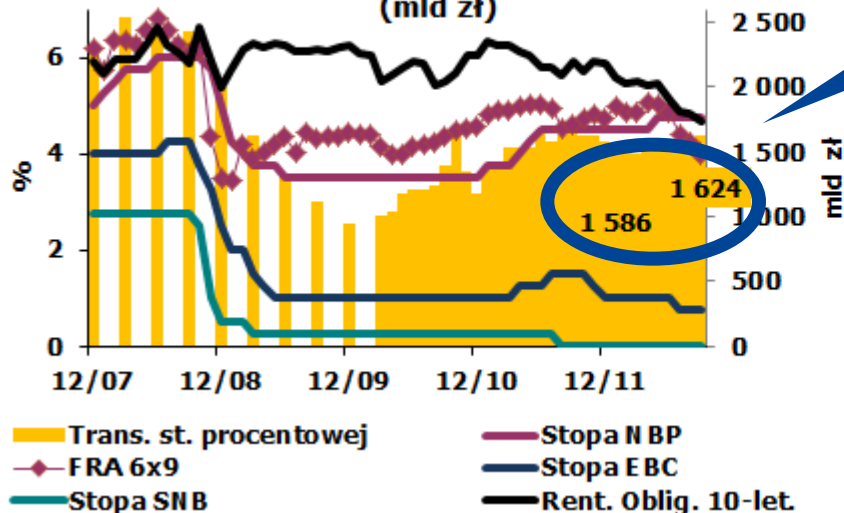

	I-IX 2012		rok/rok	
	mld zł	%	mld zł	%
Zob. pozabilansowe				
- dotyczące finansowania	2,8	1,4%	0,7	0,3%
- gwarancyjne	2,5	5,0%	3,1	6,2%
Transakcje pochodne				
Ogółem	2,3	0,1%	-94,0	-4,4%
- stopy procentowej	38,6	2,4%	-47,1	-2,8%
- walutowe	-36,3	-8,4%	-46,9	-10,6%

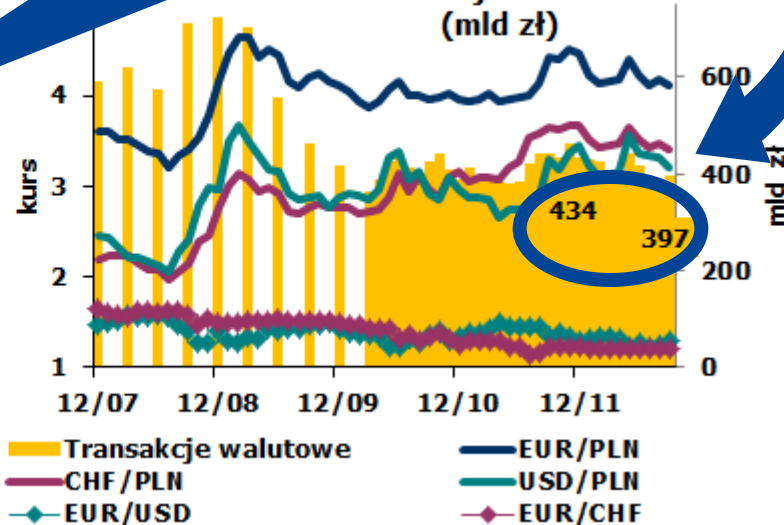
Umiarkowane tempo wzrostu skali działania spowodowało, że skala zobowiązań dotyczących finansowania (głównie z tytułu linii kredytowych przyznanych podmiotom sektora niefinansowego) oraz udzielonych gwarancji pozostała na poziomie zbliżonym do końca ub.r.

Niewielkie zmiany stóp procentowych oraz ograniczona zmienność na rynku złotego spowodowały, że skala operacji instrumentami pochodnymi stopy procentowej i walutowymi była względnie stabilna

Instrumenty pochodne transakcje stopy procentowej (mld zł)

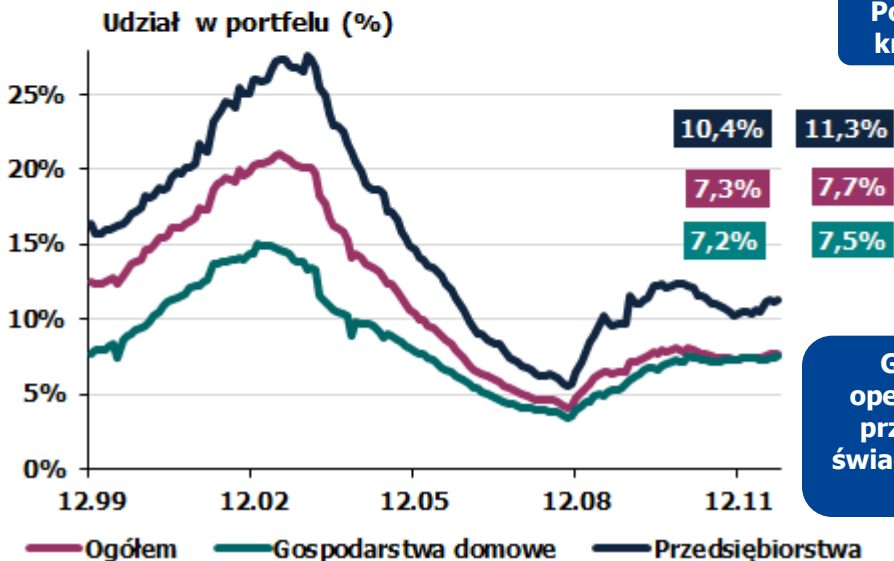
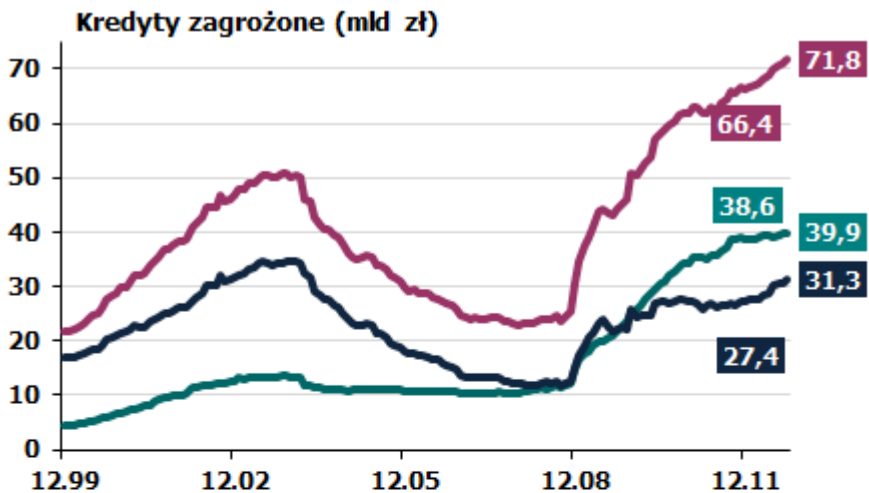
Instrumenty pochodne transakcje walutowe (mld zł)

Pogorszenie jakości portfela głównie za sprawą kr. przedsiębiorstw

Oslabienia tempa wzrostu gospodarki będzie wywierało negatywną presję na jakość portfela w kolejnych okresach

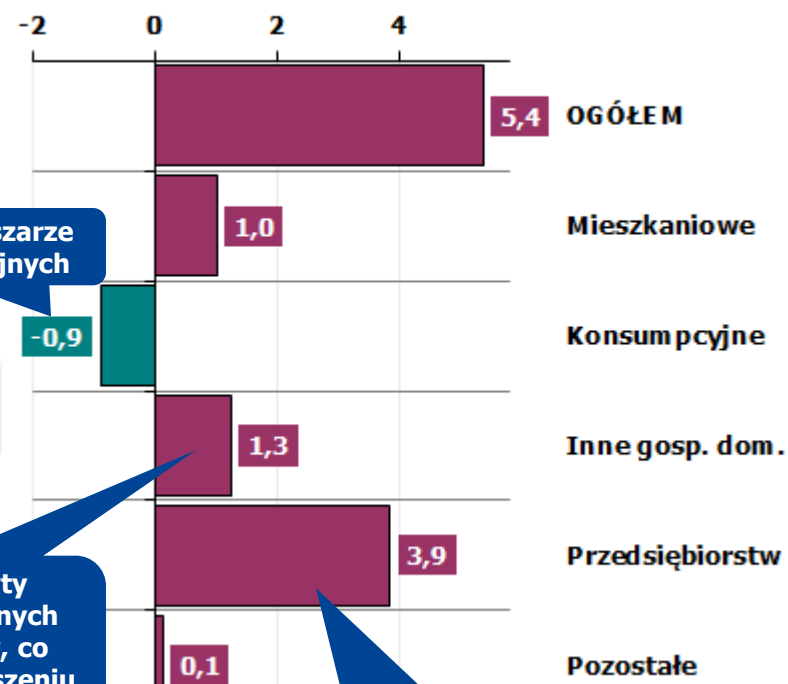
	Mld zł		Udział w portfelu			
	09/11	12/11	09/12	09/11	12/11	09/12
KREDYTY OGÓŁEM	65,9	66,4	71,8	7,5%	7,3%	7,7%
- sek. finansowy	0,2	0,1	0,1	0,6%	0,5%	0,3%
- sek. niefinansowy	65,5	66,0	71,3	8,4%	8,2%	8,8%
- sek. budżetowy	0,2	0,3	0,4	0,3%	0,3%	0,4%
GOSP. DOMOWE	38,6	38,6	39,9	7,3%	7,2%	7,5%
- kr. mieszkaniowe	6,9	7,5	8,5	2,2%	2,3%	2,7%
- kr. konsumpcyjne	24,2	23,4	22,5	18,3%	18,0%	17,9%
- pozostałe	7,5	7,7	8,9	9,1%	9,3%	10,1%
PRZEDSIĘBIORSTWA	26,8	27,4	31,3	10,7%	10,4%	11,3%
- MSP	19,3	19,6	20,7	12,7%	12,3%	12,4%
- Duże przedsiębior.	7,6	7,8	10,6	7,7%	7,4%	9,7%

Poprawa w obszarze kr. konsumpcyjnych

Głównie kredyty operacyjne drobnych przedsiębiorstw, co świadczy o pogorszeniu koniunktury

Zmiana stanu kredytów zagrożonych w okresie I-IX 2012 (mld zł)

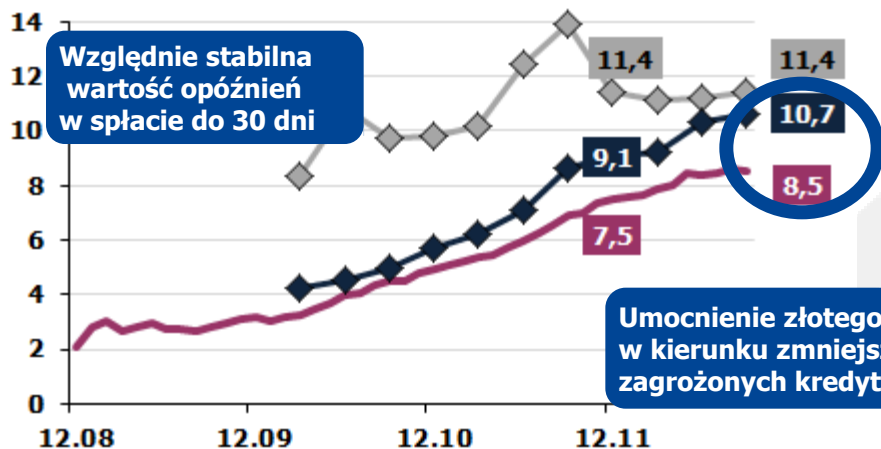

Głównie przedsiębiorstwa branży budowlanej

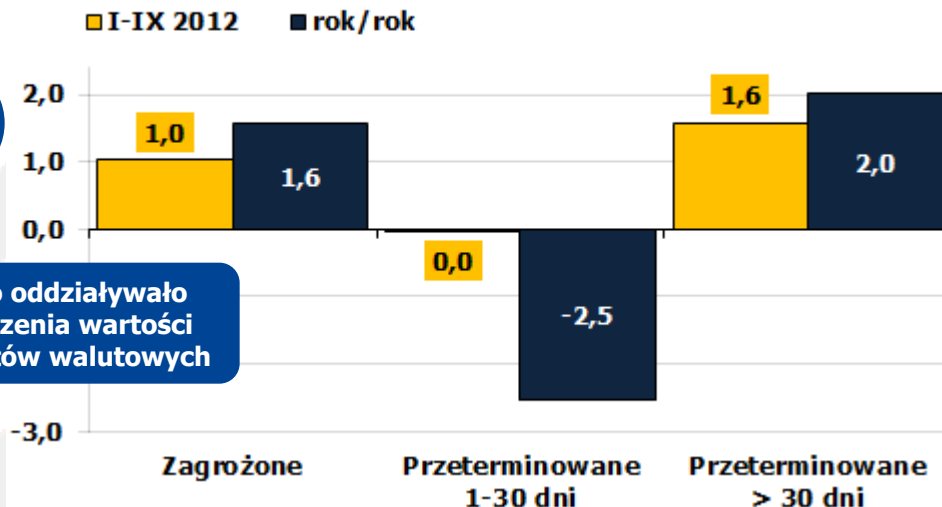
Dalsze pogorszenie spłacalności kredytów mieszkaniowych

	Mld zł			Udział w portfelu		
	09/11	12/11	09/12	09/11	12/11	09/12
ZAGROŻONE	6,9	7,5	8,5	2,2%	2,3%	2,7%
Opóźnione do 30 dni	13,9	11,4	11,4	4,5%	3,6%	3,6%
Opóźnione > 30 dni	8,6	9,1	10,7	2,8%	2,8%	3,3%

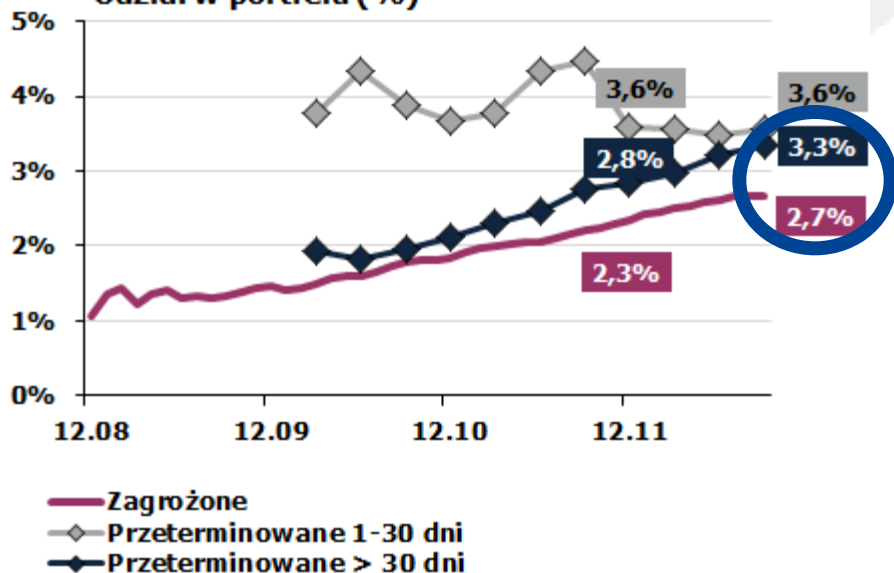
Kredyty zagrożone i przeterminowane (mld zł)

Zmiana stanu zagrożonych i przeterminowanych kredytów mieszkaniowych (mld zł)

Udział w portfelu (%)

Systematyczny wzrost wartości i udziału kredytów opóźnionych > 30 dni oraz kredytów zagrożonych

Istotna różnica pomiędzy kredytami opóźnionymi w spłacie > 30 dni, a kredytami ze stwierdzoną już utratą wartości wskazuje na wysokie prawdopodobieństwo dalszego wzrostu kredytów zagrożonych

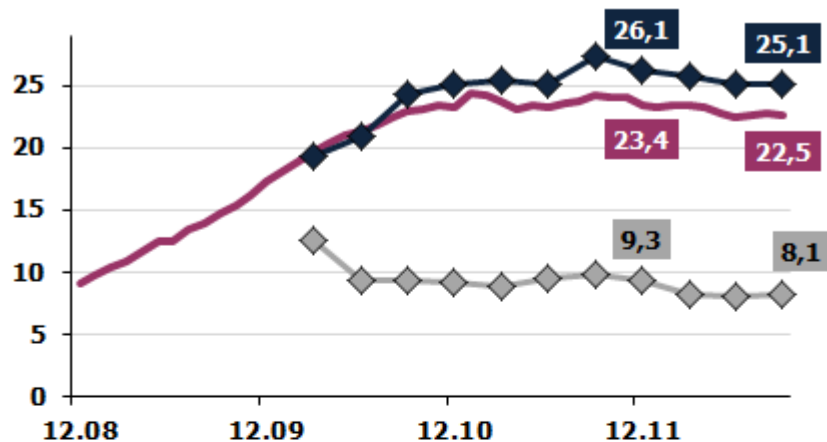
Na podstawie wyników badań UKNF na koniec 2011 stwierdzono, że w portfelach banków było 31,6 tys. kredytów zagrożonych oraz 39,6 tys. kredytów opóźnionych w spłacie > 30 dni

Przyjmując założenie o proporcjonalnym wzroście liczby kredytów do wzrostu wartości kredytów zagrożonych (o 13,7%) i kredytów opóźnionych w spłacie o 30 dni (17,4%), można szacować, że na koniec września w portfelach banków było około 35,9 tys. kredytów zagrożonych i 46,2 tys. kredytów przeterminowanych > 30 dni

Stabilizacja i stopniowa poprawa w obszarze kr. konsumpcyjnych

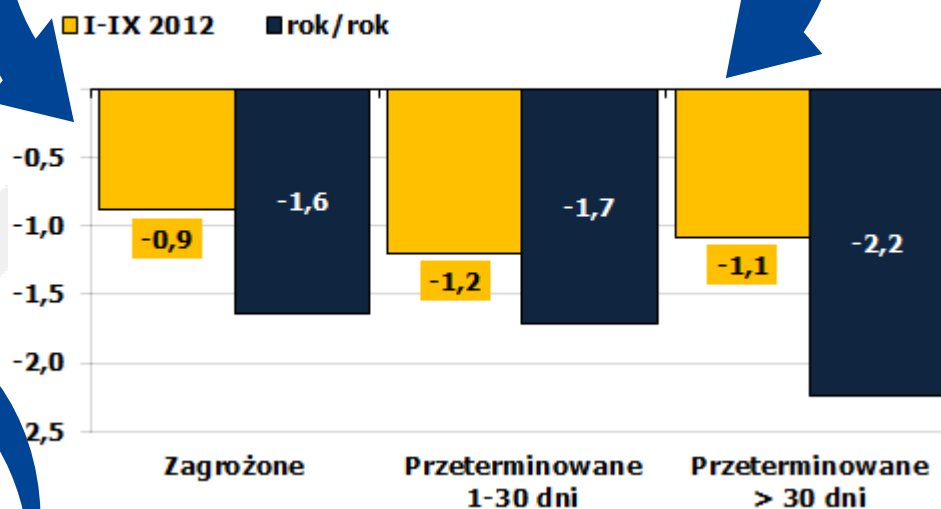
	Mld zł		Udział w portfelu			
	09/11	12/11	09/12	09/11	12/11	09/12
ZAGROŻONE	24,2	23,4	22,5	18,3%	18,0%	17,9%
Opóźnione do 30 dni	9,8	9,3	8,1	7,3%	7,0%	6,4%
Opóźnione > 30 dni	27,3	26,1	25,1	20,3%	19,7%	19,6%

Kredyty zagrożone i przeterminowane (mld zł)

Stabilizacja i stopniowy spadek kredytów zagrożonych i opóźnionych w spłacie, choć należy mieć na uwadze, że pozytywne zjawiska wynikają też ze sprzedaży części portfela złych kredytów

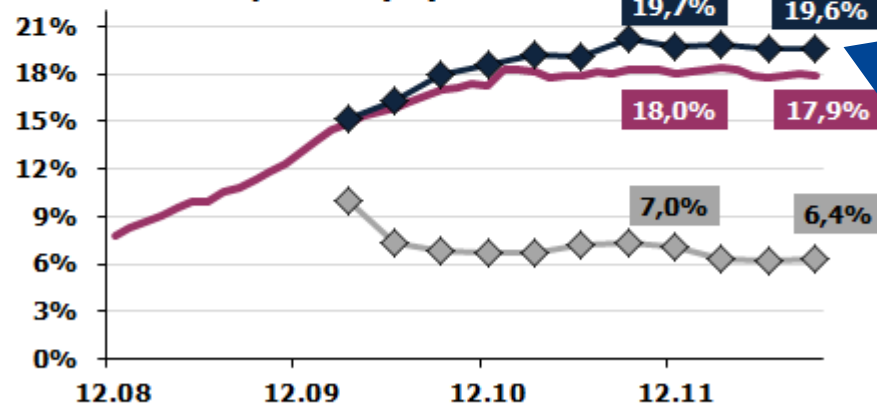
Zmiana stanu zagrożonych i przeterminowanych kredytów konsumpcyjnych (mld zł)

Stabilizacja i stopniowa poprawa jakości portfela kredytowego może stanowić przesłankę do pewnego łagodzenia polityki kredytowej w tym obszarze

Głównym zagrożeniem dla dalszej poprawy jakości kredytów jest osłabienie tempa wzrostu gospodarczego, co może przełożyć się niekorzystnie na sytuację materialną części gospodarstw domowych

Udział w portfelu (%)

Utrzymujący się wysoki udział kredytów zagrożonych wynika ze spadku wartości portfela

- Zagrożone
- Opóźnienie 1-30 dni
- Przeterminowane > 30 dni

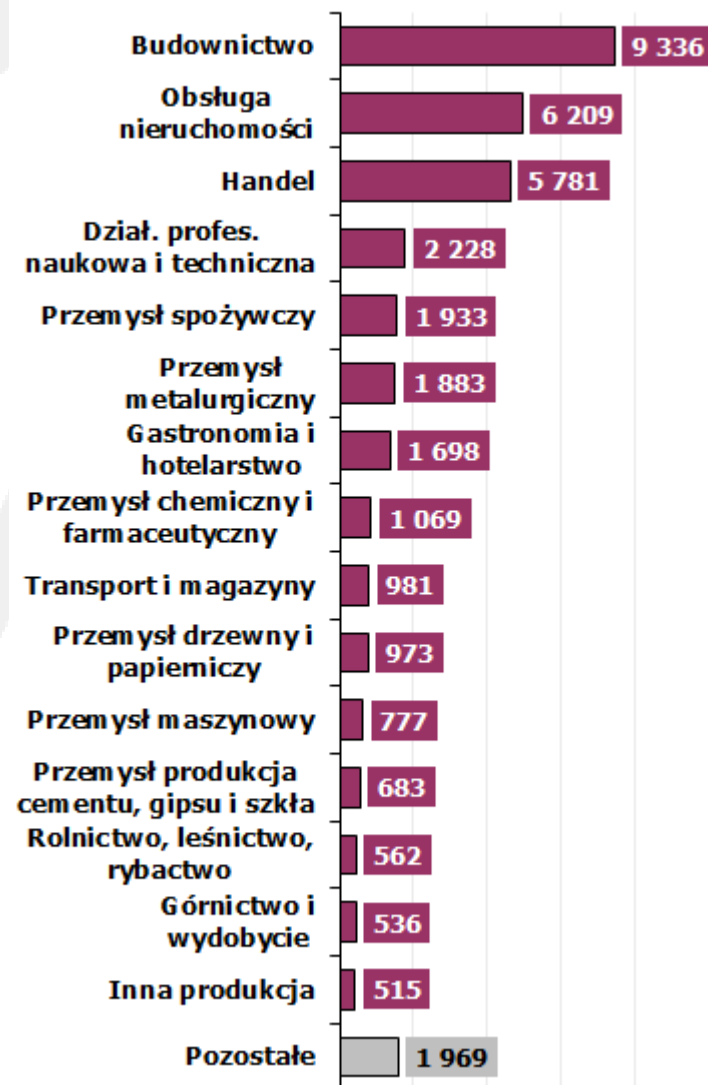
Ekspozycja banków na poszczególne sekcje gospodarki

Duży wpływ na pogorszenie należności w obrębie poszczególnych sekcji miało pogorszenie sytuacji jednostkowych klientów względem których banki posiadały wysokie ekspozycje. Dlatego przy ocenie sytuacji poszczególnych branż należy zachować ostrożność, aby nie prowadzić do uogólnień, które mogłyby wpłynąć na ich niekorzystne postrzeganie przez inwestorów oraz skłonność banków do ich finansowania

Zaangażowanie banków wg branż przedsiębiorstw - stan na 09/2012 (mln zł)

	Całkowite	w tym kredyty	Ekspozycje zagrożone	Zmiana zagrożonych I-IX 2012
RAZEM	443 189	263 822	37 132	6 673
Przemysł	116 460	68 148	8 481	558
- spożywczy	24 308	16 241	1 933	143
- chemiczny i farmaceutyczny	15 926	10 083	1 069	212
- metalurgiczny	15 705	9 616	1 883	-47
- rafinerie i koksownictwo	13 346	6 336	50	12
- maszynowy	11 795	6 325	777	76
- drzewny i papierniczy	10 679	7 097	973	33
- inna produkcja	7 856	4 145	515	43
- środki transportu	7 265	2 636	322	-99
- produkcja cementu, gipsu i szkła	7 257	3 973	683	135
- tekstylny	2 324	1 697	276	49
Handel	85 405	52 797	5 781	836
Budownictwo	63 114	34 794	9 336	3 047
Obsługa nieruchomości	54 641	45 821	6 209	1 095
Energetyka	30 973	5 764	146	-67
Dział. profes. naukowa i techniczna	15 652	9 316	2 228	373
Wynajem, dzierżawa, usługi	13 512	8 947	242	13
Transport i magazyny	13 208	5 515	981	169
Telekomunikacja i media	12 966	6 584	211	28
Gastronomia i hotelarstwo	8 917	7 647	1 698	230
Rolnictwo, leśnictwo, rybactwo	7 703	6 799	562	78
Dostawa wody, ścieki i odpady	5 583	2 126	93	-14
Górnictwo i wydobywanie	5 372	2 461	536	289
Opieka zdrowotna i pomoc społ.	5 089	4 145	207	16
Edukacja	1 737	1 118	132	1
Kultura i rekreacja	1 647	987	170	-43
Pozostałe usługi	1 211	853	121	63

Ekspozycje zagrożone (mln zł)

Niekorzystne zjawiska w strukturze bilansu:

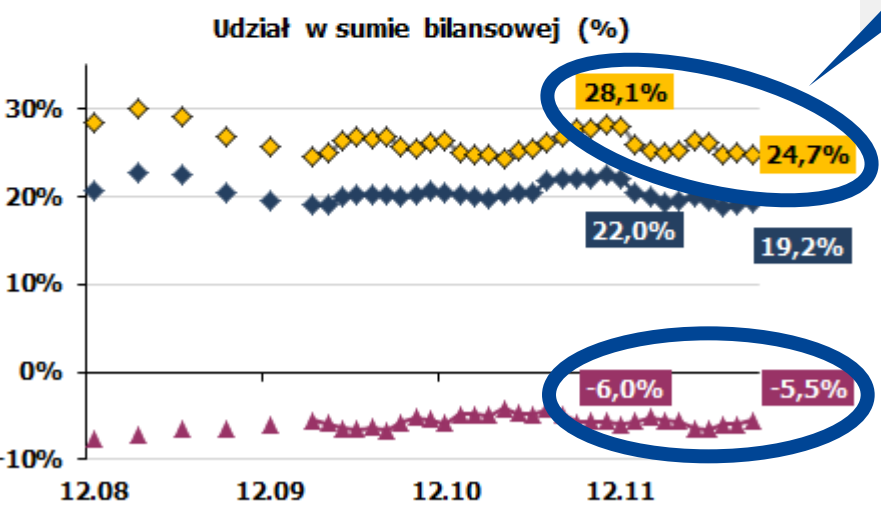
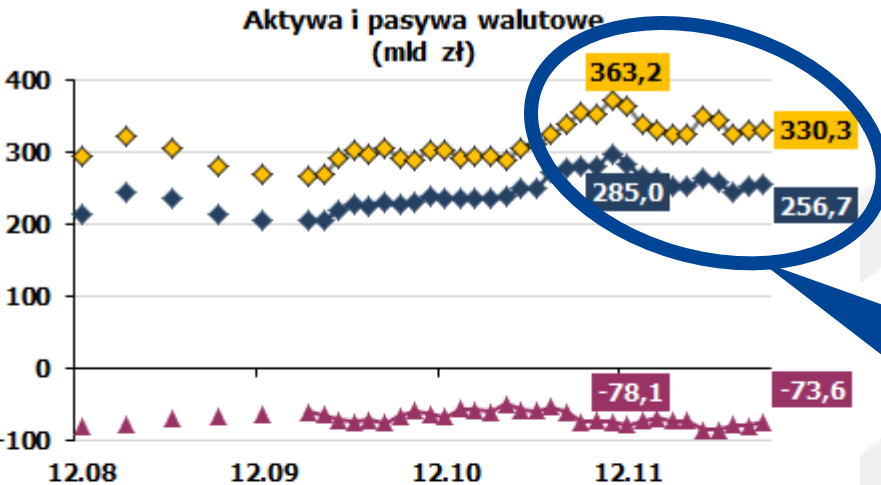
- wysoki udział aktywów walutowych
- oparcie długoterminowych kredytów o krótkoterminowe depozyty

Wysoki udział aktywów walutowych wynika głównie z rozwoju walutowych kredytów mieszkaniowych i przyczynia się do wzrostu ryzyka w systemie finansowym (większość gospodarstw domowych nie jest zabezpieczona przed ryzykiem walutowym; banki mające wysoki udział walutowych kredytów dla gosp. dom. mogą być negatywnie postrzegane przez analityków, inwestorów i inne banki)

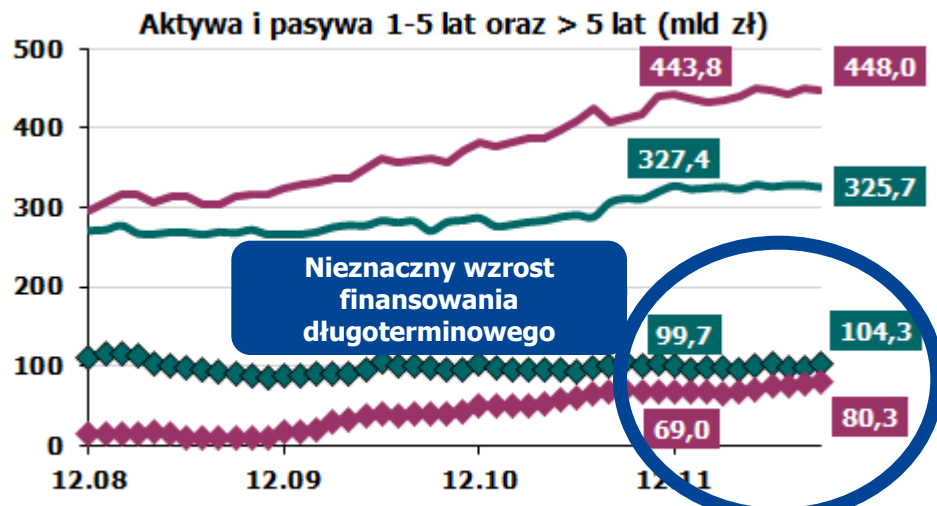
Nadmierne niedopasowanie terminów płatności przyczynia się do wzrostu ryzyka płynności. Dlatego konieczny jest rozwój długoterminowych, stabilnych źródeł finansowania

Spadek aktywów i pasywów walutowych oraz ich udziału w sumie bilansowej na skutek:

- aktywa – umocnienie złotego i silne ograniczenie udzielania nowych kredytów walutowych dla gospodarstw domowych
- pasywa - umocnienie złotego, zmiana struktury finansowania i zmniejszenie lokat walutowych sektora budżetowego

—♦— Aktywa —◆— Pasywa —▲— Niedopasowanie

—◆— Aktywa 1-5 lat —◆— Pasywa 1-5 lat
—▲— Aktywa > 5 lat —▲— Pasywa > 5 lat

SYTUACJA BIEŻĄCA SEKTORA BANKOWEGO POZOSTAJE STABILNA, ALE OSŁABIENIE TEMPА WZROSTU GOSPODARKI ORAZ NIEKORZYSTNA SYTUACJA W JEJ OTOCZENIU ZEWNĘTRZNYM POWODUJĄ, ŻE RYZYKO DZIAŁALNOŚCI SEKTORA W NAJBLIŻSZYCH OKRESACH WZROSŁO

KONIECZNE JEST:

- Dostosowanie strategii działania do trudnych uwarunkowań zewnętrznych (zmniejszenie tempa wzrostu gospodarki, okresowe zaburzenia na rynkach finansowych)**
- Dywersyfikacja i zwiększenie stabilności źródeł finansowania, m.in. w drodze rozwoju**
 - **ryнку długoterminowych papierów dłużnych**
 - **długoterminowych depozytów sektora niefinansowego (pożądane zachęty systemowe)**
- Zwiększenie efektywności działania rynku międzybankowego**
- Rezygnacja z udzielania kredytów walutowych dla gospodarstw domowych (produkt niszowy dla osób w naturalny sposób zabezpieczonych przed ryzykiem kursowym)**
- Zmiana modeli biznesowych w zakresie kredytów mieszkaniowych, m.in. kwestia:**
 - **większej dywersyfikacji działalności w bankach mających wysoki udział kredytów mieszkaniowych**
 - **warunków udzielania kredytów (waluta kredytu, LTV, DTI, okres kredytowania)**
 - **poprawa zarządzania ryzykiem portfela (m.in. kwestia baz danych i informacji zarządczej)**

POZIOM REGULACYJNY

Przegląd kierowanych do banków standardów dotyczących dobrych praktyk w zakresie:

- **zarządzania ryzykiem płynności**
- **zarządzania ryzykiem kredytowym – nowelizacja Rekomendacji S i T**

Opracowanie:

Andrzej Kotowicz

Departament Bankowości Komercyjnej i Specjalistycznej oraz Instytucji Płatniczych

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO